The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Cable Address: LATAMERIKA
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

77./305. n-rs TREŠDIEN, 1954. G. 29. SEPTEMBRĪ 4. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
Telegrammu adrese: LATAMERIKA
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150: par 3 mēn. $4.50:
par 6 mēn. $8.50: par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
sīkd. galā $1.40: tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

LATVIEŠU JAUNIEŠI PĒTĪ SAVAS PROBLĒMAS

RIETUMPIEKRASTES LATVIEŠU JAUNATNES TREŠAIS SALIDOJUMS

Rietumpiekrastes latviešu jaunatnes trešais salidojums notika Portlanlē. Pirmie divi salidojumi notika 1952. un 1953. gadā Sanfrancisko. Šī gada salidojumu bija organizējis Portlandes jauniešu pulciņš. Salidojuma dalībnieku kopskaits stipri pārsniedza iepriekšējos salidojumus, kas izskaidrojams ar Portlandes novietojumu vairāk centrā. Šinī salidojumā bija ieradušies no Kalifornijas 53 jaunieši un 3 vecākās paaudzes pārstāvji, no Vašingtonas — 76 jaunieši un 11 „vecie", bet no Oregonas — 35 jaunieši un 29 „vecie".

Visa salidojuma darba kārtība bija iedalīta 3 daļās: 11. garīgā daļa, kurā ietilpa sākuma dievkalpojums prof. K. Kundziņa un māc. A. Ernstsona vadībā, un prof. K. Kundziņa referāts par tematu „Humānisms, nacionālisms un kristīnisms". Bija arī divi svētbrīži.

Otrā daļa aptvēra 2 referātu ciklus, bet trešā lajā ietilpa dažādi sarīkojumi un izpriecas.

Visu programmu, atskaitot garīgo daļu, vadīja un izpildīja vienīgi paši jaunieši. Galvenais sarīkojumu smaguma punkts bija likts uz referātiem un tiem sekojošām diskusijām.

Par jaunatnes problēmām referēja Ilmārs Lūsis no Sietlas (Asimilācija), Māra Bāce no Palo Alto (Ko es varu darīt svētdienas skolas labā), Laimonis Siliņš no Palo Alto (Jaunietis — pasaules uzskatu meklētājs) un Juris Petričeks no Palo Alto (Jaunatnes problēmas presē).

Otrs referāta cikls ar virstēmatu „Trimdinieku politiskie ieteņi" aptvēra šādus atsevišķus referātus: Vijas Zariņas no Sietlas (Pašreizējais politiskais stāvoklis pasaulē), Ivara Dālberga no Portlandes (Cietēji un cinītāji) un Gvido Augusta no Santa Klaras (Trimdinieks pasaules politikas virpulī).

Pēdējie divi referenti bija kavēti ierasties, kādēļ Dālberga referātu nolasīja Andrejs Kurmiņš, bet Augusta referātu — Dzintra Opse.

Pēc katra referāta cikla dalībnieki izlozes kārtībā sadalījās 12 diskusiju grupās, pa 10—12 katrā. Šīs grupas iztirzāja referātus un īpašās diskusiju lapās atzīmētos jautājumus. Diskusijas pēc katra cikla ilga apm. 1,5 stundas, pēc kam kopsapulcē īpaši izraudzīti referenti iepazīstināja ar grupās izteiktiem atzinumiem.

Sestdienā pēc diskusiju nobeigšanas Oregonas latviešu reliģiskās kopas dāmu komiteja bija sarīkojusi kopīgu azaidu. Azaids noritēja lielā sirsnībā un dzīvās pārrunās.

Pēc azaida sekoja raiba programma, ko ar izcilu veiksmi vadija L. Siliņš (Palo Alto), uzrādīdams labas konferensjē dotības un arī deklamātora talantu. Garajā priekšnesumu rindā atzīmējami basa Andreja Kurmiņa solo dziesmas, Reinbergas baleta priekšnesumi, bez tam vairāki klavieru priekšnesumi, solo dziesmas un deklamācijas. Sestdienas vakars nobeidzās ar deju.

Svētdien pēc diskusijām jaunieši devās kopējā izbraukumā gar Kolumbijas upes krastu līdz Multnoma ūdenskritumam. Atgriežoties mājās, sākās rakstnieku vakars, ko vadīja Ausma Ozola (Sanfrancisko).

Z. Ritmanis nolasīja nodaļu no sava stāsta un dzejoli, A. Salmiņš lasīja kādu prozas darbu un 2 dzejoļus.

O. Stumbrs, kas pagājušā gadā Sanfrancisko guva lielu piekrišanu, šogad bija kavēts ierasties, bet bija atsūtījis savus dzejoļus paša ierunātā skaņu lentē. Dzejoļi guva lielu piekrišanu. Vislielāko atsaucību tomēr saņēma Mirdzas Timmas šai auditorijai ļoti piemērotais un aktuālais stāsts par latvju meiteni ASV.

Pirmdienas priekšpusdiena bija veltīta pulciņu ziņojumiem, pārrunām un rezolūcijām, un nobeidzās ar atvadu svētbrīdi.

Šai daļā konferences organizācija uzrāda zināmas vājas vietas — — nebija izkristalizētas kopējas domas no atsevišķo diskusiju pējas domas no atsevišķo diskusiju grupu atzinumiem. Nācās gan dzirdēt daudzas interesantas domas un atziņas par jaunās un vecās paaudzes attieksmēm, bet tās netika iztirzātas līdz kopīgam formulējumam.

Pati sanāksme ir vērtējama kā ļoti pozitīvs notikums, kurā ar lielu interesi ir piedalījušies vairāk kā pusotra simta jauniešu. Aktīvo dalībnieku skaits Portlandes jauniešu sarīkojumos bija ļoti izlīdzināts, un paši jaunieši piedalījās ar vienlīdz lielu aktivitāti kā dievkalpojumā, tā izbraukumā, diskusijās un dejās.

Pirmās konferences noslēgumā dzīvās debatēs izšķīra nākošā salidojuma vietu — Sietlā, Vašingtonas valstī.

Konferenci vadīja prezidijs sekošā sastāvā: priekšsēdētājs — Juris Orle (Portlande); locekļi: Laimons Siliņš (Palo Alto). Dzintra Opse (Los Gatos), Kārlis Ezītis (Sietla), Vija Zariņa (Sietla); sekretāri: Ināra Pilmane (Losandželosa) un Jogita Rūtenberga (Losandželosa).

R. J.

Komūnisti aiztur Vietnamas bēgļus

Saigonā. — Dienvidvietnamas ministru prezidents nedējas nogalē apvainoja komūnistu vietminiešus Vietnamas bēgļu aizturēšanā. Ministru prezidents sacīja, ka komūnisti pilnīgi ignorē Ženēvas līgumu, kas komūnistu daļā palikušajiem vietnamiešiem dod brīvu izvēli pārceļties uz dienvidiem vai arī palikt ziemeļos. Apmēram 200.000 vietnamiešiem šīs brīvās izvēles tiesības tiekot liegtas un tie pret savu gribu tiekot aizturēti Ziemeļvietnamā. Indoķīnas pamiera komisijai iesniegtais protests līdz šim vēl neesot devis nekādus rezultātus.

ASV rietumpiekrastes jaunieši savā kārtējā salidojumā šogad pulcējās Portlandē, kur nopietnās debatēs, jautros sarīkojumos un dažādās sanāksmēs pārsprieda savas problēmas. Uzņēmumā jauniešu un viesu grupa izbraukumā Kolumbijas upes krastā. Pirmā rindā no kr. Ziemeļkalifornijas latv. dr. māc. A. Ernstsons, juvelieris O. Jurisons un prof. K. Kundziņš. Foto V. Rauda

MONTEZI KRIZE BEIGUSIES

SENĀTS NOBALSO UZTICĪBU ŠELBAS VALDĪBAI

Ministru prezidenta Šelbas valdība, pārciešot labā un kreisā spārna politiķu uguni, saņēmusi 114 : 97 balsu vairākumu Senāta balsošanā. Noraidīta arī komūnistu prasība parlamenta komisijas dibināšanai Vilmas Montezi nāves cēloņu tālākai izmeklēšanai.

Romā. 25. septembrī Itālijas Senāts nobalsoja uzticību ministru prezidentam Šelbam un viņa valdībai. Pēdējās četras dienas valdība nepārtraukti atradās lapā un kreisā spārna politiķu pārmetumu ugunīs. Valdību vainoja Itālijas augstākā dzīrotāju sabiedrībā labi pazīstamās Vilmas Montezi nāves cēloņu izmeklēšanas noklusēšanā. Senāts nobalsoja ar 114 pret 97 balsīm par labu ministru prezidentam Šelbam. 17 balsu vairākums katrā ziņā bija daudz lielāks nekā to iepriekš varēja sagaidīt. Sakarā ar valdības uzvaru noraidīta arī komūnistu prasība dibināt parlamenta izmeklēšanas komiteju tālākai Vilmas Montezi lietās izmeklēšanai.

Senāta balsošanas laikā senātori stingri turējās savu partiju nospraustās robežās. Valdībai savas balsis nodeva visas četras centra partijas un gandrīz visi neatkarīgie senātori. Pret valdību balsoja viss kreisais spārns, neofašisti un monarchisti. Vairāki monarchistu senātori balsošanas laikā Senātā nemaz nebija ieradušies, domājams, lai nebūtu jābalso pret Šelbas pretkomūnistisko valdību.

JAPĀNAS MINISTRU PR EZIDENTS PASAULES CEĻOJUMĀ

Japānas ministru prezidents Ješida devies gaŗākā ceļojumā, „lai pateiktos tām valstīm, kas Japānai palīdzēja grūtajos pēckara gados."

Tokijā. — Japānas ministru prezidents Ješida pēc vētrainās preses konferences, kurā viņš atteicās runāt ar žurnālistiem par Japānas iekšpolitikas noslēpumiem, veselas policijas armijas ielenkts, devās uz Tokijas internacionālo lidostu, lai uzsāktu savu ilgi atlikto pasaules ceļojumu. Ļoti iespējams, ka pēc atgriešanās Japānā Ješida atkāpjas no ministru prezidenta amata, ko par spīti neiedomājamām grūtībām un iekšējām cīņām, tik sekmīgi pildīja šešus gaŗus gadus.

Japānas ministru prezidenta pirmais pieturas punkts bija Kanada, kur pagājušās svētdienas pēcpusdienā viņš ieradās Vankuveras lidlaukā. No Vankuveras Ješida devās uz Otavu un pēc tam tālāk uz Ņujorku. Cik zināms, tad pēc Sav. Valstu apmeklējuma nākošais Ješidas pieturas punkts būs Anglija. Par sava ceļojuma iemesliem Ješida paskaidro, ka jau sen esot gribējis personiski pateikties visām tām valstīm, kas Japānai tikdaudz palīdzējušas grūtajos pēckara gados.

Karola Dāle un Jānis Klīdzējs viesosies Kanadā

Rakstnieku vakarā, kas notiks 9. oktobrī, plkst. 19,30 sv. Andreja baznīcas zālē, piedalīsies arī divi viesi no ASV — Karola Dāle un Jānis Klīdzējs. Bez tam dzirdēsim arī pašu „kanadiešu" jaunākos darbus — Angelikas Gailītes, Irmas Grebzdes, Birutas Senkēvičas un Ingridas Vīksnas. Vakaru atklās LPB Kanadas kopas pr. Dr. H. Tichovskis.

Londonā izšķirsies Eiropas liktenis

RIETUMVĀCIJU UZŅEMS RIETUMEIROPAS AIZSARDZĪBAS SISTĒMĀ

Pagājušo otrdien Londonā sākās deviņu nāciju (Francijas, Rietumvācijas, Itālijas, Beļģijas, Holandes, Luksemburgas, Anglijas Kanadas un Sav. Valstu) konference, kurā pārrunās Rietumvācijas neatkarības atjaunošanas un apbruņošanas jautājumus, kas Rietumu politikā izraisīja lielāko pēckara krizi pēc tam, kad pirms mēneša Francijas parlaments atteicās ratificēt Eiropas armijas līgumu.

Londonā, Bonnā, Parīzē un Vašingtonā domā, ka jaunā konference notiks bez sarežģījumiem un pārsteigumiem. Teorētiski Rietumvācijai tiks piešķirta ilgi gaidītā neatkarība un tiesība bruņoties, kaut gan uz lēmuma īstenošanu būs jāgaida vismaz līdz oktobra mēnesī paredzētai Ziemeļatlantijas organizācijas padomes sēdei.

Londonā ārlietu ministru konferencei pašreiz ir cerības izvērsties sekmīgā Rietumu pasaules politiskā pasākumā. Pirms divām nedēļām, kad Anglijas ārlietu ministrs Īdens pirmoreiz nāca klajā ar priekšlikumu par šādas konferences sasaukšanu, stāvoklis bija daudz launāks. Toreiz Anglija izskatījās drūma un samulsusi, Francija bija izolēta un aizdomīga, bet Sav. Valstis saniknotas un gatavas pilnīgi boikotēt Franciju, atstājot pēdējās funkcijas Eiropas aizsardzībā Rietumvācijas rokās.

Kādā veidā Rietumvācija tiks uzņemta Rietumeiropas aizsardzības sistēmā? Pēc ilgām pārdomām Rietumu valstsvīri ir nākuši pie atziņuma, ka Briseles plāns un Ziemeļatlantijas organizācija ir vienīgās atbildes Rietumvācijas apbruņošanas jautājuma atrisināšanai.

JAPĀNA ATLĪDZINĀS BURMAI ZAUDĒJUMUS

Tokijā. Japāna parakstījusi reparāciju līgumu ar Burmu, pēc kura Burma nākošo desmit gadu laikā saņems preces un dažādus tehniskus pakalpojumus 200 milj. dolaru vērtībā, kā atlīdzību par japāņu nodarītajiem zaudējumiem Otrā pasaules kaŗa laikā. Burma ir pirmā no tām Japānas kaimiņvalstīm, kuŗām Japāna uzbruka Otrā pasaules kaŗa laikā.

Pēc minētā reparācijas līguma parakstīšanas Burmas ārlietu ministrs Njains izteicās, ka tuvākā nākotnē Rangūnā tiksot parakstīts miera līgums Burmas un Japānas starpā, tā izbeidzot tehnisko kaŗa stāvokli, kas pastāvēja kopš Japānas kapitulācijas 1945. gadā.

Japānas un Burmas līgums pilnīgi apgāž komūnistu Ķīnas gājienus Indoķīnā, kā arī Pad. Savienības un komūnistu Ķīnas apgalvojumus, ka tikai komūnisms pārstāv miera ideju Āzijā un ir vienīgā kustība, kas cīnās pret koloniālismu.

DV TORONTO NODAĻAS

biedru ārkārtēja pilnsapulce notiks 10. oktobrī, plkst. 14, DV namā, 123 Huron St. Darbu kārtībā: 1) DV Centrālās valdes pr. vēlēšanas, 2) Valdes ziņojums, 3) Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Ja minētā laikā nebūs ieradies statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce notiks tai pašā vietā plkst. 14,30, kas būs pilntiesīga pie katra biedru skaita.

Pēc pilnsapulces notiks biedru vakars.

NOPIETNS BRĪDINĀJUMS FRANCIJAI

Ārlietu ministrs Dalless ieradies Londonā

Vašingtonā. — Pirms izlidošanas uz Angliju, lai pārstāvētu Sav. Valstis Londonas ārlietu ministru konferencē, Dalless brīdināja Francijas valdību, ka Sav. Valstis nevarot atļauties riskēt ar savu drošību un patstāvību, spēlējoties ar aizsardzības programmām, ja tām trūkst garantiju.

Sav. Valstu ārlietu ministrs, tāpat kā pārējie amerikāņu valdības pārstāvji, jau no laika gala ir mēģinājuši brīvajai pasaulei iestāstīt, ka Rietumvācijas sadarbība Eiropas aizsardzībai ir noteikti nepieciešama. Tādēļ Dallesa atvadu runa jāuzņem ar vislielāko nopietnību. Francijas valdībai likts saprast, ka Londonas konference ir pēdējā izdevība Rietumvācijas apbruņošanai. Ja Francijas ministru prezidents Mendess-Frānss palaiž garām arī šo izdevību, tad Sav. Valstis nekavēsies spert jaunus soļus aizsardzības nodrošināšanai — bez Francijas.

Pirms izlidošanas uz Eiropu Dalless tomēr bija noskaņots optimistiski, cerēdams, ka arī Mendess-Frānss spēs saskatīt vitālo Rietumvācijas lomu Eiropas aizsardzības sistēmā un ka tādēļ ārlietu ministriem izdosies izstrādāt kādu plānu, ar kuŗa palīdzību Rietumvāciju varēs nostādīt blakus pārējām brīvajām Eiropas valstīm — ne tikai militārā, bet arī politiskā laukā.

Par Francijas ministru prezidenta Mendesa-Frānsa nostāju vēl ir pāragri spriest. Ja Dalless un Ādenauers vislabprātāk gribētu redzēt panākam Rietumvācijas apbruņošanu ar Ziemeļatlantijas organizāc. starpniecību tad Mendess-Frānss, kā liekas, vairāk mēģina nosvērties uz Briseles pakta pusi un Anglijas ārlietu ministra Īdena izstrādāto plānu. Bet, vai nu vienādi vai otrādi, Rietumvācija tomēr būtu apbruņota.

Katrā ziņā pats Francijas ministru prezidents vēl nebūt nav lielākais šķērslis vienošanās panākšanai. Mendess-Frānss var gan piekrist pārējo sabiedroto priekšlikumiem par Rietumvācijas neatkarības atjaunošanu un Vācijas iesaistīšanu Eiropas aizsardzības sistēmā, bet ir cits jautājums, vai tam piekritīs Francijas parlaments? Nedrīkst aizmirst, ka franču parlamenta deputātu rindās kā viens vīrs sēž 100 komūnistu — pietiekams skaits, lai, nostājoties vienā vai otrā pusē, radītu vajadzīgo vairākumu.

Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless Londonā ieradās svētdien un tikai trīs stundas pēc savas ierašanās jau atradās konferencē ar Anglijas ārlietu ministru Īdenu. Ieradies Londonā, Dalless iziteica vēlēšanos sastapties arī ar Francijas ministru prezidentu Mendesu-Frānsu, lai pierādītu pasaulei, ka baumām, it kā Sav. Valstis boikotē Franciju, nav pamata. 75 minūtes pēc tam, kad Dalless bija izteicis savu vēlēšanos sastapties ar Mendesu-Frānsu, pēdējais jau kāpa lidmašīnā, lai dotos uz Londonu!

Apspiesto Nāciju

ASAMBLEJAS OTRĀ DIENA

Eiropas apspiesto nāciju asamblejas pirmā sesija beidzās 21. septembrī. Kopsēdi ievadīja Latvijas arhibīskapa vietnieka prāv. J. Kuliša aizlūgums.

Sēdes prezidents bija Bulgārijas delegāts Dimitrovs. Pirmajā sēdē iepriekšējā dienā prezidēja Rumānijas delegāts Višojanu, bet pēcpusdienas sēlē — Albānijas delegāts Dosti. Asambleju atklājot, pacēlās balsis, kāpēc asamblejā nav pieaicināti arī jugoslavi, jo šī tauta, lai gan neatrodas zem Maskavas virskundzības, tomēr cieš savu komūnistu jūgā. Šī jautājuma izšķiršanu nodeva ģenerālkomitejai, kas izraudzīja īpašu apakškomiteju, lai pārbaudītu iespējas pieaicināt arī jugoslavus.

Pēc sesijas slēgšanas delegāti izklīda, lai pulcētos uz nākošo sēdi 22. oktobrī. Starplaikā sešas izvēlētās komitejas apstrādās darba kārtībā paredzētos jautājumus, kā genosids, piespiedu darbs, kaŗa noziedznieki, deportācijas, padomju koloniālisms u. c. Asamblejas darbība ir atspoguļojusies amerikāņu presē un Amerikas Basls to pārraida apspiestām tautām aiz dzelzs priekškara.

Jugoslavu pieaicināšanas vai nepieaicināšanas jautājums nebija vienīgais, kas sagādāja grūtības asamblejas organizētājiem. Dažu tautu trimdiniekos valda lielas nesaskaņas dažādo virzienu starpā. Tas izjūtams sevišķi tad, kad jāizrauga organs, kas pārstāvētu visu trimdas saimi. Poļi nevaŗēja vienoties par kopēju vadību un tāpēc viņu delegācijai ir divi vadītāji — Korbonskis un Popjels. Arī latviešu delegācijas sastāvs noskaidrojās tikai īsi pirms asamblejas sanākšanas. Delegātus izraudzīja Komiteja Latvijas brīvībai, saziņā ar ALA'u un ievērojot sūtņa A Spekkes norādījumus.

Pad. Savienība izjauc atomklēts projektu

Sav. Valstis un Padomju Savienība nevar vienoties par kopēju atomenerģijas izmantošanu miera laikā vajadzībām. Pad. Savienība pieprasa atomieroču aizliegšanu.

Vašingtonā. — Sav. Valstu valdība nesen deva atļauju publicēt tās notas, kas tika apmainītas Pad. Savienības un Sav. Valstu starpā mēģinājumā panākt kopējas atomklēts dibināšanu atomenerģijas izmantošanai miera laika vajadzībām. No tām var spriest, ka pašreiz nav ne mazāko cerību Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera atomklēts plāna īstenošanai. Padomju Savienība atomklēts jautājumā ir pateikusi savu gala vārdu, uzsvērdama, ka amerikāņu priekšlikumam var pievienoties tikai tad, ja Savienotās Valstis ir gatavas piekrist padomju prasībai, kas paredz visu atomieroču aizliegšanu. Šādam plānam Sav. Valstis nevar piekrist, jo atomieroču aizliegšana nevis mazinātu, bet gan veicinātu katras kaŗot kāras valsts agresīvās tieksmes.

Sarunas Sav. Valstu un Pad. Savienības starpā atomklēts dibināšanas jautājumā sākās jau šī gada 11. janvārī, tikai vienu mēnesi pēc tam, kad ģen. Eizenhauers nāca klajā ar savu priekšlikumu, uzrunājot Apvienotās Nācijas 1953. gada 8. decembrī. Kopš sarunu sākuma Sav. Valstis un Padomju Savienība apmainījušas 13 notām, panākot vienošanos vienā vienīgā jautājumā un proti, ka līdz šim slepenā korespondence turpmāk tiks publicēta.

PIRMAIS ŪDENRAŽBUMBAS UPURIS

Sav. Valstu ūdeņraža bumbu izmēģinājumi Klusajā okeanā šī gada pavasarī atnesa ne vienu vien iepriekš negaidītu pārsteigumu. Jau pēc pirmās eksplozijas zinātnieki bija spiesti atzīties, ka sprādziena stiprums pārspējis gaidīto. Negaidīts izrādījās arī radioaktivo pelnu ceļojums, kas nokrišņu veidā sāka pārklāt 80 jūdžu apkārtni no ūdeņražbumbas sprādziena centra. Nepatīkamas sagadīšanās dēļ taisni tajā laikā apdraudētajos ūdeņos atradās kāda japāņu zvejas laiva, kuŗā krītošie radioaktīvie pelni apdzinēja 23 apkalpes locekļus.

Jau pirms ūdeņražbumbas izmēģinājuma sākuma Japānā pacēlās balsis, brīdinot no neparedzamajām ūdeņražbumbu eksplozijas sekām, kā arī par iespējamu zivju saindēšanu Klusajā okeanā. Ar komūnistu palīdzību japāņu balsis kļuva nepatīkami skaļas, draudot novest pie lūzuma japāņu un amerikāņu puslīdz labās attieksmes.

Apdegušo japāņu zvejnieku ārstēšanās laikā amerikāņu atomkomisijas ārsti slimnieku tuvumā netika pielaisti. Japāņu mediķi ziņoja par dažādiem simptomiem, kas it kā radušies radioaktivitātei pieskaroties cilvēka ķermenim: matu zaudēšanu, asins ķermenīšu iznīkšanu un arī plaušu un aknu degenerāciju. Visgrūtāk klājās 40 gadu vecajam radiotelegrafistam Kubojamam. Pagājušo ceturtdien kādā Tokijas slimnīcā Kubojama nomira — pirmais zināmais ūdeņražbumbas upuris mūsdienu pasaulē. Izdarot līķa sekciju, japāņu ārsti atrada, ka Kubojama miris no dzeltenās slimības radītām sekām, kas savukārt cēlušās no radioaktivitātes slimības".

Minētā sekcijā, gan vienīgi skatītāja lomā, piedalījās arī kāds amerikāņu armijas ārsts, kas vēlāk žurnālistiem izteicies, ka nevarot apgāzt japāņu ārstu atradumu, bet īsto nāves cēloni nemaldīgi noteikt varēšot tikai pēc tālākiem pataloģiskiem izmeklējumiem.

Lieki sacīt, ka Kubojamas nāve Japānā sacēla lielu troksni, īpaši pret ūdeņražbumbu izmēģinājumiem. Sav. Valstu diplomāti par jauno stāvokli tomēr nav uztraukušies, jo pēc viņu domām pretamerikāniskajā kliegšanā ir iejauktas tikai nelielas politiskas grupas, piemēram, komūnisti.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Draugi grib mūs asimilēt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

NE MUMS, BET DZIMTENEI

H. OZOLS

Ricības brīvība ir skaista lieta, un tāpēc tik augsti tiek slavēta demokratiskā dzīves iekārta. Arī mums, mazajai saujiņai latviešu, kas izsvaidīti dažādās pasaules malās demokratiskās valsts iekārtas zemēs, ir dota iespēja brīvi pateikt, ko mēs vēlamies. Šoruden Kanadas latvieši teiks, ko viņi vēlas redzēt kā savus pārstāvjus,kādām personām būtu jādarbojas LNAK padomē. Brīvība ir uzstādīt kanlidātus, brīvība tos ievēlēt, bet vai visi to darīs? Pagājušā organizāciju pārstāvju sanāksmē, kas bija samērā kupli apmeklēta, nebija neviena, kas mūsu LNAK nepieciešamību apstrīdētu. Visi atzina tās lielo nozīmi, tikai palika problēma, kā piesaistīt visus tautiešus šīs lietas atbalstīšanai. Te atbilde ir vienkārša, — viss darbs un atbildība galvenokārt gulstas uz sabiedrisko organizāciju vadītāju pleciem, jo tie ir vienīgie aktīvie cilvēki, kas rosina visu latviešu sabiedrisko darbu, un tātad arī to rokās ir atslēga — atvērt acis pasīviem un opozicionāriem, radīt viņos atziņu par tik ārkārtīgi svarīgo patiesību, ka šī apvienība nav vajadzīga tikai kādas tukšas formas piepildīšanai, nav vajadzīga arī mūsu acumirklīgai labklājībai, un ļoti daudziem šejienes latviešiem nav vajadzīga pavisam, jo viņi par Latviju un latviešiem vairs negrib daudz interesēties un savu dzīvi cenšas nostabilizēt šīs zemes kārtībā un paražās, bet šī LNA Kanadā ir vajadzīga un ārkārtīgi nepieciešama mūsu tautiešiem, mūsu tuviniekiem un draugiem dzimtenē, kas ar izmisumu sirdī raugās uz mūsu pusi un gaida, vai mēs, šeit brīvībā esošie, atgādinām Rietumu lielajiem, ka Baltijas jūras austrumu krastā cilvēka cieņa tiek apsmieta un viņa dzīvība karājas mata galā.

Visi organizāciju pārstāvji bija vienis prātis, ka mūsu centrālā pārstāvniecība vajadzīga, lai aizstāvētu mūsu tautas intereses (ne šeit Kanadā, bet gan dzimtenē palikušo) pie šejienes valsts iestādēm un arī citām sabiedriskām organizācijām. Tātad organizāciju vadītājiem atliek tikai veikt savu sabiedrisko pienākumu, kas tiem uzlikts, — redzēt, pētīt un izprast savas organizācijas situāciju dzīvē un darīt to zināmu un saprotamu arī saviem vēlētājiem — savas organizācijas dalībniekiem. Demokratijas labā īpašība ir nevien tā, ka katrs var brīvi vēlēt, bet arī tā, ka katrs, kas saredz patiesību, to var atklāt citiem, var pārliecināt šaubīgos un ieliet sirdī ticību tiem, kam tā izdzisusi. Diktatoriskās iekārtas pamatā ir pavēles, bet demokratiskās — pārliecināšanas un pierādīšanas spēks. Mums šejienes lielvalstīm katrā mirklī jāpierāda, ka mēs visi esam kā viens par to, lai Latvija atkal kļūtu brīva. Šī oficiālā apvienošanās zem kopējas pārstāvības ir tas darbs, kas nekādos apstākļos nav atliekams darbs verdzībā mirstošo tautiešu labā, jo tikai pēc mūsu nostājas šeit trimdā, Rietumu valstsvīri spriež par visu mūsu tautu, vai mēs īsteni esam spējīgi valsts dzīvei, vai mēs esam spējīgi organizēties, vai no 10.000 latviešiem mūsu pārstāvji ir spējīgi runāt tikai 500, 5000 vai visu 10.000 latviešu vārdā.

Šoruden katram tautietim ir iespēja būt ne tikvien latviešu labās slavas cēlējam, bet arī palīgam mūsu brāļiem dzimtenē, un katram organizācijas vadītājam ir pienākums pavērt gaismu tām acīm, kam skatu vēl aizēno zemie miglas mākoņi, atmodināt gribu palīdzēt tām sirdīm, kas trimdinieka smagajā dzīvē ir kļuvušas apatiskas. Nedomāsim, ka mēs ievēlam tikai LNAK pārstāvjus, mēs veicam arī darbu, kas mūs pacel kultūras cilvēku līmenī: mēs nerīkojamies savā, bet savas tautas labā. Bet par visām lietām atcerēsimies svarīgāko, ka šī mūsu apvienība nav vajadzīga mums, bet gan mūsu dzimtenei.

Pirms gadiem trīs, četriem Vašingtonas valsts latviešu biedrības Takomas nodaļas gada sapulcē kāds tās dalībnieks iesniedza ierosinājumu, ka kaut kas jādara, lai atkratītos no ziedojumu vākšanas visvisādiem mērķiem, visādām vajadzībām visur un ik uz soļa, kur vien tu ej un pagriezies, vai arī nekur neej, bet paraujies malā, paliec mājās.

ILGI RUNĀJA UN SPRIEDA...

Runājot un pārrunājot, visādi grozot, pārlabojot un iztirzājot šo ierosinājumu, sapulce pēdīgi nobalsoja, ka starp Takomas tautiešiem ziedojumi tiks vākti tikai divas reizes gadā, ik pēc sešiem mēnešiem, bet uz ziedojumu vākšanas sarakstiem būs dažādas ailes, un katrs ziedotājs savu ārtavu varēs brīvi ierakstīt, kurā gribēs. Bet ja kādam neviena no ailēm nepatiks, tas uz tā paša saraksta varēs noziedot jeb kādam viņa paša atzītam mērķim; no katra ziedotāja lūgs vienas stundas algu mēnesī, bet pieņems, cik un ko katrs dod; ziedojumus vāks apstaigājot tautiešus par dzīvokļiem.

MAKS ATVERAS DIVREIZ GADĀ

Minētais takomiešu nolēmums tika arī iedzīvināts un, tā sakot, ir iesaknojies par tradiciju. Kad pirmajās ziedojumu vākšanas reizēs biedrība guva labus panākumus, arī draudze pievienojās šim lēmumam, un tagad nu praktiski ziedojumu vākšana ir nokārtojusies tā, ka, rodoties Takomā arī kādai jaunai biedrībai, kopai, sekcijai vai grupai, tomēr arī tai jāpakļaujas par labu atzītai kārtībai, saistoties kopējā, divreiz gadā paredzēta ziedojumu vākšanas akcijā, jo takomieši jau pieraduši no lieka savus maksus neatvērt nekad un nekam.

NEZIEDOTĀJI IR „ORGANIZĒTI"

Aptuvens' pārskats par pirmā pusgada rezultātiem ir šāds:

Ziedojumi vākti ar 18 sarakstiem, katram sarakstam savs vācējs, katram vācējam zināmas ģimenes, kas jāapmeklē.

Uz minētajiem 18 sarakstiem savus ziedojumus ierakstījušas 120 latviešu ģimenes; jebkādam mērķim atsacījušās ziedot vai patiesi bijušas nespējīgas ziedot 20 ģimenes. — Atzīmēšanas vērts ir fakts, ka neziedotāji ir „organizēti.": kāda kundze skandināja tālruni un čakli aptecēja dzīvokļus, aģitēdama neziedot, un viņai palīdzēja „Pavieglais Paulīts," braukādams apkārt automobilī un teikdams pretaģitācijas runas. — „Vaj jūs zināt, kas ir princips? Vaj jums nemaz vairs nav principu!?" bija šo pretaģitāciju saturs. — „Es jums saku: principam jābūt! principā nav jāziedo!" — Minētās 120 ģimenes par 1954. g. pirmo pusgadu kopā saziedojušas 570 dolarus. Saziedotā summa sadalās:

1) Latviešu ieceļošanas atbalstīšanai ASV 262.00 dol.;

2) Archibīskapam T. Grīnbergam izlietošanai pēc viņa ieskatiem $114;

3) DV $69.00;

4) ALAi $54;

5) Kultūras fondam $32 iedomātiem mērķiem $39.00.

VAI TURPMĀK PUBLICĒS NEZIEDOTĀJU VĀRDUS?

Ziedojumu vākšanas sarakstos bija aile, kur ziedojumu devējiem ar „jā" vai ar „nē" jānobalso par to, vai viņi vēlas vai nevēlas, ka ziedojuma devēju vārdi un katra ziedotā summa tiktu publicēta atklātībā. — Biedrības sapulce bija lēmusi, ka tas jādara, draudzes valde arī domāja tāpat. Tomēr daudzi ziedotāji ar to bija nemierā. — Balsošanas rezultāti: publikāciju vēlās 31 ziedotājs; pret publikāciju ir 47 ziedotāji; nebalso līdzi 42. Nav bijis vēl laika saklasificēt, kādu % no kopsummas saziedojuši balsotāji ar „jā," balsotāji ar „nē" un nebalsotāji; tāpat tikai pārrunās vēl izskanējis ierosinājums šo balsošanas rezultātu interpretēt tā, ka uz priekšu publicēs neziedotāju vārdus...

LABA PRIEKŠZĪME IETEKMĒ ZIEDOTĀJUS

Ļoti interesanti no ziedojumu sarakstiem konstatēt sekojošus faktus: bagātākos sarakstus nodod atpakaļ tie ziedojumu vācēji, kas paši ziedojuši devīgāki. Ziedojumu vācēji nenoliedzami ietekmē ziedotājus viņu rīcībā: ja ziedojumu vācējs balsojis ar „jā", arī ziedojumu devēji balsojuši tāpat, ja ziedojumu vācējs balsojis ar „nē", tāpat darījis vairums ziedotāju viņa sarakstā, ja ziedojumu vācējs savu ziedojumu ierakstījis DV, bet ALAs ailē ievilcis svītriņu, jeb otrādi vairums ziedotāju rīkojušies tāpat.

„MAN KAUNS JUMS TEIKT PATIESĪBU", SAKA MŪSU LABVĒLE

Un, pašās beigās: latviešu ieceļošanas veicināšanai no apm. 150 tautiešu ģimenēm Takomā sanācis gandrīz tik daudz, ka bez maz iznāk ceļa nauda viena latvieša atbraukšanai no Vācijas līdz Vašingtonas valstij. Luterāņu baznīcas ietekmīga darbiniece, filantrope amerikāniete Lilliana Franzēna, kuŗai par atkļūšanu no Vācijas uz Vašingtonas valsti pateicību parādā gandrīz katrs šejienes latvietis, aplēsusi, ka ceļa izdevumu segšanai vienam ceļotājam no Vācijas līdz Takomai vajadzīgi 300 dolari. Viņa arī aicina latviešu b-bu un latviešus vairāk un aktīvāk veicināt savu tautiešu izceļošanas iespējas uz ASV, piesolot izgādāt galvojumus, ja vien mēs paši aizdotu kaut ceļa naudu. Taču, šķiet, sen jau mums aizmirsušās tās izjūtas, kā bija tad, kad pašiem gribējās tikt no Vācijas šurp. „Man kauns jums teikt patiesību cik neticami vāja ir latviešu atsaucība Vācijā palikušo atdabūšanai uz Sav. Valstīm," savu rūpju stāstu šo rindu uzrakstītājam iesāka Lilliana Fronzēn.

Alfreds Ābers

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798
MONTREĀLĀ, P. Q.

Latviešu skolā gumiju nezelēs

ČIKĀGAS LATVIEŠU SKOLA SĀK JAUNO MĀCĪBAS GADU

18. oktobrī Hull House Bowen zālē biju pulcējusies Čikāgas latviešu skolas saime, bērnu vecāki un skolas draugi. Svinīgajā mācības gada atklāšanas aktā svētrunu teica māc. G. Straumanis un aizlūgšanā pieminēja no skolas saimes uz mūžu šķirušos skolotāju Austru Rozenvaldi, kuŗai šai vasarā bija jākrīt par upuri kāda tautieša jaunai rokai.

Uzrunā skolas pārzinis H. Kreiceers aicināja skolēnus atteikties ik dienas no Kokakolas pudelītes par labu Augustdorfas ģimnazijai, kur šī pudelīte nozīmētu vakariņas vienam ģimnazistam. Skolas pārzinis pamācīja orī, kā latviešu bērniem jāiet vai jābrauc uz skolu: nevis ar vaļējām grāmatām uz rokas vai piespiestām pie vēdera, kā tas novērojams pie šejieniešu bērniem, bet grāmatas jānes somā vai papīra tūtā. Ievērojis, ka zāles malā apsēdušās dažas meitenes gremo gumiju, pārzinis trīs reizes uzsvērti un brīdinātāja balsī teica: — Latviešu skolā gumiju nezelēs!

Org. apv. pr-dis inž. A. Būmanis pateicās skolas saimei par labo organizāciju un teicamajām sekmēm skolā, sevišķi izceļot skolas pārziņa H. Kreicera nopelnus trimdas skolā un sabiedriskajā darbā, kā arī pasvītrojot viņa nacionālos centienus. A. Būmanis pastāstīja arī, ka, piedaloties kādā Baltijas valstu delegātu konferencē, viņam bijusi izdevība sarunāties ar kādu ASV valstsvīru, kurš teicis:

Jūs, latvieši, būsit labi šīs zemes pilsoņi, ja turēsit cieņā savu tautību, savu valodu un savu dzimteni. Mēs neskatāmies labi uz tiem, kas ātri aizmirst zemi, no kurienes tie šeit ieceļojuši, un savus tautiešus, kas gaida atbrīvošanu no verdzības un posta."

Noslēgumā akta dalībnieki nodziedāja ASV un Latvijas himnu.

S. C.

LASĪTĀJU VĒSTULES

PIČONI

Rakstnieks Kn. Lesiņš Latvijas Amerikā slejās atzinīgi izteicies par pieņemto svešo vietvārdu transkripciju. Mān jāsaka, ka Amerikas balsī dzirdu arī vairākās valodās īpatvārdus izrunātus tā, kā tas skan oriģinālvalodās.

Bet tas prasa arī elementāro izrunas noteikumu zināšanu prašanu attiecīgās valodās. Patlaban pp. Italijas valdības aprindās ir krize sakarā ar uzdzīves upura Vilmas Montēzi nāvi. Mēs rakstīsim latviski pareizi un izrunāsim šinī krizē minētos vārdus Pičoni un Šelba (italiešu apzīmējumi ir Picconi, Scelba).

J. M., Nebraskā

STILU VAI MODI?

Latviešu biedrības Takomas nodaļa rudens sezonu atklāja 18. sept. ar Adeles Pulciņas-Karpa koncertu, ko ievadīja Dr. A. Karpa priekšlasījums par temu Dvēseles miers. Nemazinot prominentās mākslinieces priekšnesuma augsto vērtību, jāatzīstas, ka koncerta daļa vairs nespēja pilnīgi izkliedēt laikmetīgās pārdomas, ko izraisīja Dr. A. Karpa laika garā dziļi tvertais priekšlasījums. Laikmets ir kļuvis tik sāpīgi slimīgs, ka tas prasās pēc asa chirurga naža.

Vai nu sestdienas ballīšu vilnāti, vai aiz bailēm atrasties vaigu vaigā ar psīchiatru, domātāju, publikas bija nožēlojami maz, kaut gan bieži dzirdamas sūdzības, ka trūkstot priekšlasījumu par mūsdienu dzīves problēmām. Šim trūkumam izskaidrojumu atrodam Dr. A. Karpa priekšlasījumā.

Neskarot garīdznieku kompetences, lektors ieveda klausītājus dziļākos ūdeņos, definēdams dvēseli kā cilvēka psīchiskās aktīvitātes summu. Taču šinī nedalāmā vienībā saskatāma noteikta polaritāte, piem., naids un mīlestība, bailes un drošsirdība, tīcība un šaubas. Negātīvo veicina un kultīvē materiālisms, kas pats par sevi jau pieder pagātnei kā dziļu maldu mācība, pastāvot 2500 gadu ar savu atomu nedalāmības teoriju. Šai laikā materiālisms paspējis izveidoties par masu kultu, kam pamatā mode, nevis stils. Stils resp. tradicijas mainās gadu desmitos, bet mode ik mēnešus. Modes ietekmē zūd individuālā gaume. Tas sabiedrību nivelē uz leju, uz pagrimšanu. Viss tiek aprēķināts pēc maškernieka principa: uz āķa jāliek tāda ēsma, ko pieprasa. Tā rīkojas mūsdienu prese, literātūra, kino, televīzija, dzesa mūzika utt. Ar laiku viss tas nonivelē mūsu dvēseles un mēs topam masa, kas visu minēto uztver pavirši, jo trūkst laika uztverto pārdomāt vai pārdzīvot sevī.

Tam pretstatā lektors nostāda individuālismu par tā spilgtāko pārstāvi minēdams arāju, kam pietiekami laika pārdomām par dzīvē redzēto un dzirdēto, kādēļ zemnieku vidū atrodami daudzi dzīves filozofi. Ja masu vājā dvēsele ir viegli ievainojama vai izsitama no līdzsvara, tad individuāli stiprā pastāv dzīves grūtumos, un ciešanas tai dažkārt ir spēka avots. Atzinums, tikai sevī un ar sevi mēs varam īstenot savas dzīves uzdevumu.

F. M., Takomā

AKTĪVIZĒS JAUNATNES DARBĪBU

JAUNS APGABALS ASV VIDIENĒ

19. SEPTEMBRĪ ALJA's VALDES SĒDES DALĪBNIEKI ATZINA, KA TIEŠI VICEPRIEKŠSĒŽU NEAKTIVITĀTE TRAUCĒ APVIENĪBAS DARBĪBU. ARĪ ŠAJĀ SĒDĒ NEBIJA IERADIES NEVIENS VICEPRIEKŠSĒDIS.

Ziņu trūkst no ziemeļrietumu apgabala vicepriekšsēža I. Dālberga, bet dienvidrietumu apgabala vicepriekšsēdis G. Augusts vienā no savām vēstulēm bija ziņojis, ka apvienības darbam neatliek daudz laika, un tās darbību kavē arī vietējo organizāciju opozīcija. Lielu interesi apvienības darbā izrādījusi jaunā valdes locekle M. Banga. Šajā sakarā valde sadalīja līdzšinējo vidienes apgabalu, un par vicepriekšsēdi Ohio un Mičigānas valstīm iecēla Moniku Bangu.

Sakarā ar darbu unstudijām, A. Rubenis atteicās uzņemties mākslas un sarīkojumu sekretāriāta vadīšanu. Valde viņa vietā uzaicināja filadelfieti Valdi Kārklu.

Sēdē piedalījās arī apgāda vadītājs G. Šmits, kas ziņoja, ka Ņujorkā ieradies Losandželosas jaunatnes pulciņa priekšnieks Dižgalvis, ar kuŗu pārrunātas ALA's lietas. Dižgalvis iepazīstināja arī ar sava pulciņa uzbūvi.

Eiropas apspiesto tautu apvienības dibināšanas sanāksmē kā ALJA's pārstāvis izraudzīts par valdes priekšsēdi Kr. Valters., iun. Kr. Valters ziņo, ka ar viņa vadītā garīgā sekretāriāta palīdzību rakstus par jaunatnes problēmām ievieto luterāņu žurnālos. Amerikas latviešu jaunatnes problēmu pētīšanas birojs oktobrī Ņujorkā rīkos sanāksmi par amerikāņu un latviešu pieklājības normām. Sakarā ar Latvijas universitātes svētkiem notiks arī attiecīgi radio raidījumi uz Latviju. ASV jauniešu vārdā radiofonā runu latvju jaunatnei uz dzimteni teiks Ieva Prīmane. Kongresa dienas kārtību vēl pilnībā nevarēja sastādīt. Tā kā līdztekus kongresam indiānāpolieši rīko jaunatnes dienas, tad kongresa laiku ierobežos uz vienu dienu.

Gaŗas debates izvērsās, kad Visvaldis Šmits ierosināja tiešas un vispārīgas apvienības vadības vēlēšanas, kas dotu iespēju katram ALJA's biedram piedalīties vēlēšanās. V. Šimts aizrādīja, ka jaunu biedru piesaistīšanai tieši no administrātīvā viedokļa ir nesekmīga. Ar vispārīgām vēlēšanām varētu panākt jaunu biedru piesaistīšanu, kā arī to pulciņu iestāšanos ALJA'ā, kuŗi atrolas tālāk no apvienības vadības. Pret to oponēja V. Klīve, norādot, ka nebūs nekādi pozitīvi rezultāti. V. Šmits vēl piezīmēja, ka apvienība ar saviem nepilniem 500 biedriem neattaisnojot savu skanīgo nosaukumu. Valde pieņēma šādu V. Šmita ierosinājumu: **Vai tiešās un rakstveida vēlēšanās, kuŗās var piedalīties visi ALJA biedri, kas nokārtojuši biedru maksas, varēs veicināt jaunu biedru piesaistīšanu? Valde lūdz uz šo ierosinājumu atbildēt pulciņa priekšniekus un visus apvienības biedrus, kas ir ieinteresēti šajā jautājumā.**

Atbildes sūtāmas ALJA's sekretārei, Maijai Kārklai, 1013 N. Marlborough Street, Philadelphia 225, P. A.

Valde iepazinās arī ar Linkolnas jaunatnes dienu protokolu. Biedrzine B. Krūmiņa ir saņēmusi jaunās biedru kartes un tās izsūtīs visiem biedriem, kuŗi nokārtojuši šī gada biedru naudas. Nākošā sēde parelzēta Ņujorkā 16. oktobrī.

Svētbrīdis Čikāgas skolā

Čikāgas latviešu skolā mācības sākās ar svinīgu aktu, ko vadīja māc. G. Straumanis (uzņ. pa kreisi). Viņam blakus ČLOA jr- inž. A Brūmanis Pa labi latviešu meitenes klausās skolas pārziņa H. Kreicera uzrunā.

TORONTO

Latvijas universitātes 35 g. dibināšanas atceres svinības notiks 3. oktobrī, pl. 17,30 sv. Trīsvienības baznīcas telpās, 619 Sherbourn St. (pie Bloor St.) Aktu atklās mag. oec. F. Freibergs, uzrunās prof. B. Burkevics, bet akadēmisko runu teiks māc. A. Čops. Pēc akta turpat tējas vakars. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem Aicināti visi tautieši.

Ksenijas Brantes patstāvīgais koncerts, kuŗu bija uzņēmusies sarīkot latviešu YMCA 2. oktobrī, pārcelts uz koncertu sezonas otro pusi.

Toronto Latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu, pl. 4.30 p. p. Walmer Rd. baptistu baznīcā, 26. septembrī viesosies Čikāgas mācītājs J. Lamberts, kas darbojas „European Evangelistic Crusada" s-bā. Nākošā Bībeles studija notiks 28. septembrī, plkst. 8.00 vakarā. Piektdien, 24. septembrī, mācītājs R. Ekšteins Silversoras baptistu baznīcā referēja par Dr. Albertu Šveiceru, misionāru Afrikas džungļos. Buskauntijas latviešu baptistu draudze 5. septembrī atzīmēja savus 43. gada svētkus, kuŗos piedalījās daudzi viesi, arī māc. R. Ekšteins no Toronto. Svētkos runāja 6 mācītāji, piedalījās draudzes koris diriģenta A. Ciruļa vadībā un vīru dubultkvartets. Pēcpusdienā sākās baptistu kongress, kuŗā ziņoja par jaunas dziesmu grāmatas izdošanu 3.000 eksemplāros un sniedza arī kases pārskatu. Ienākumos 9.502,63, bet izdevumos 8.603,76 dolaru. Jaunajā savienības padomē līdzšinējam prdim māc. A. Materam atsakoties, par priekšsēdi ievēlēja māc. Fr. Čukuru.

Ceturtdien, 23. septembrī, 1 viešu sporta dzīves vadītāja R. Plūmes farmā bija neliela darba talka. Talcenieki visu dienu cirta un zāģēja, gatavodami telefona stabus un citus materiālus Sidrabenes vajadzībām. R. Plūme šos kokmateriālus nodod sv. Andreja draudzei bez atlīdzības. Talcenieku vidū bija arī mācītājs A. Čops.

Sakarā ar šacha kopas dibināšanu, Latviešu YMCAs valde lūdz savus biedrus — šachistus un arī citus interesentus pieteikties pie Ž. Zentiņa. Tālrunis mājās —

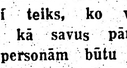

LL 1470, darbā — WA 1-5171, local 9. Šachistu rīcībā Centrālā YMCĀ ir atsevišķa telpa, kuŗa spēlētāju vajadzībām pieejama katru dienu no rīta līdz vakaram.

Latviešu YMCAs basketbola treniņi turpmāk notiks sestdienās no plkst. 17.00 līdz 19.00, lielajā vingrotavā.

Toronto Latviešu Studentu kopa, kas apvieno studējošos latviešus, 7. oktobrī plkst. 7 Centrālā YMCĀ, 40 College St. sasauc pilnsapulci, kur valdes ziņojumiem sekos jaunās valdes un revizijas komisijas vēlēšanas. Pašlaik kopas priekšsēdis ir Uldis Matīss, sekretāre Laila Tūtere, kasieris Egils Tannis un biedrzine M. Zichmane.

The Evangelical Lutheran Immigration and Service Centre, kuŗu vada latviete J. Scott Pauleh, sāka darboties Toronto tikai š. g. 1. maijā. Birojā, kas atrodas sv. Andreja baznīcas telpās, arvien valda liela rosība, jo nekad netrūkst to, kam nepieciešams padoms un palīdzība. Centram izdevies nodibināt labu saskari ar veitējām labklājības veicināšanas organizācijām, ar darba pārvaldi, ar YMCAs un YWCAs organizācijām, utt. Tas dod iespēju sniegt immigrantiem aktīvu palīdzību. Ir sniegta arī neliela materiāla palīdzība aizdevumu veidā — no 1 līdz 20 dolaru apmērā. Diemžēl pierādījies, ka aizdevumu atmaksā parādnieki ir pakūtri. Daudz palīdzēts, kārtojot ģimenes izsaukšanas lietās, ieskaitot ceļa izdevumu aizdevuma sagādi. Bez tam organizācija palīdz darba sagādē, dokumentu tulkošanā, skolu lietu kārtošanā un naktsmāju sagādē. Lielākā immigrantu daļa pašlaik nāk no Vācijas, un tāpēc birojā visbiežāki skan vācu valoda. Noorganizēti arī angļu valodas kursi, kas sadalīti vairākās grupās, atkarā no zināšanām. Tos apmeklē 400 personu. Kursi darbojas otrdienās no pl. 8, 116 Bond St. Kursi ir bezmaksas, jāsamaksā tikai 1 dolars, reģistrācijas izdevumu. Kursantu vidū ir dažādu tautību immigranti: somi, italieši, vācieši u. c., arī viens latvietis. Palīdzības centrs atvērts no plkst. 9 līdz pl. 17.00, bet neoficiāli tur darbs rit katru dienu daudz ilgāk.

Mācītāji A. Lūsis un A. Briedis mainījuši dzīvokļus. A. Lūsis pāriet dzīvot vienu stāvu augstāk, bet pirmā stāvā, viņa agrākā dzīvoklī, apmeties A. Briedis. Māc. A. Lūša telefons paliek līdzšinējais LO 2510.

Lietainais laiks bija izjaucis latviešu YMCAs iecerēto ekskursiju pie sava biedra — dibinātāja E. Zvanītāja latviešu pagastā, un tur ieradās tikai nedaudzi drošsirdīgie, kas viesmīlīgās latviešu mājās pavadīja divas jaukas dienas. Izmantojot gadījumu, ka kopā bija arī daļa valdes locekļu, tika apspriesti arī dažādi organizācijas dzīves jautājumi. Latviešu YMCAs priekšsēdis Ž. Zentiņš iepazīstināja klātesošos ar latviešu YMCAs pašreizējo darbu Vācijā un Eiropā, kur latviešu sektors pūlas savu oficiālu atzīšanu panākt Pasaules YMCAā. Atceļā torontieši apciemoja arī pirmā latviešu pagasta lauksaimnieka V. Gobas saimniecību.

HAMILTONĀ

HLB bibliotēkā izsniedz grāmatas lasīšanai, 136 Emerson St. (autobuss West Hamilton) katru svētdienu no plkst. 11.00 — 14.00, citā laikā iepriekš sazinoties pa tel. JA 9-2414. Pēdējā laikā iegādātas un pasūtinātas atkal jaunas grāmatas.

J. G.

Hamiltonas latviešu nama fonds saņēmis par pārdotām dalības zīmēm no Hamiltonas latviešu skolas 10 dolaru. Zvirgzdgrauda $10 un M. Grīnberga $20. Bez tam pieteiktas dalības zīmes ģis $2.00 un A. Sviķis $1.00. Ziedotāji par kuŗām iemaksājuši:

V. Kalnietis $1.00, O. Plūme $2, A. Baškers $7, O. Vīksne $1, J. Atvars $7.00, R. Kodis $2, K. Radojuši: M. Zitmanis $5.00 un M. Rencis $3.00. Kopā saņemts $74. Līdz ar to Hamiltonas latviešu nama fonda kopējā aktīva summa pašlaik ir $1.344.03. Hamiltonas latviešu nama fonda valde izsaka pateicību visiem fonda atbalstītājiem un ziedotājiem.

J. G.

LONDONĀ, ONT.

Māc. V. Šēfers, 18. septembrī salaulājis Raimondu Miniatu ar Brigitu Kandi.

ST. KATARĪNĀ

Māc. V. Šēfers, 19. sept. kristījis Andri Lauri, Pētera un Mildas, dzim. Bērziņas dēlu.

SADBERIJĀ

Māc. A. Ķerģis kristījis Laimu-Andu Grasi, Leonida un Ārijas meitu. Mārtiņu-Arni Celmiņu, Induļa un Almas dēlu.

VIRDŽINIJTAUNĀ

Māc. Ed. Ķerģis kristījis Hariju-Edgaru-Valteri, Adolfa un Valijas dēlu. Salaulājis Valdi Bērziņu ar Elzu Kalniņu; Juri Saulgriezi ar Martu Kraushaaru.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

2. un 3. oktobrī Lāpas gada svētki.
3. oktobrī LU gada dienas atceres svinības.
8. oktobrī 62 Claremount ielā TLB un TLSK deju vakars.
9. oktobrī, sv. Andreja baznīcas zālē Mākslas un daiļamatnieku izstādes atklāšana.
9. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē Rakstnieku vakars.
16. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē TLNT izrādē R. Blaumaņa Pēc pirmā mītiņa un I. Vīksnas Brāla atgriešanās.
17. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē koncerts.
23. oktobrī Sv. Andreja baznīcas zālē DV Hamiltonas nodaļas drāmatiskā ansambļa viesizrādē gleznotājs Otiņš.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam
280 Wrigth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās
Ziedojumi atbrīvoti no ienākuma nodokļa

Prof. Dr. N. Vētra

LATVIEŠU ĀRSTI SAV. VALSTĪS (2)

Gadās arī tādas lietas

Garīgi slimo iestādēs gadās arī tādas lietas, ko parastā ārsta praksē nepiedzīvo. Tā pirms pāris mēnešiem Bangoras slimnīcā pieredzējām, ka jauna sieviete norija savu rokas pulksteni ar visu metalla aproci, piedevām norijot arī četrus palagu piestiprināšanas riņķus. Nu bija galvas lauzīšana, kas no tā iznāks. Izmēģinājām loģiski nepieciešamo ārstēšanu (labi daudz mīkstas barības, kas norītās mantas apklātu), un visa tā manta nebojātā veidā vienas nedēļas laikā, izstaigājusi kuņģi un zarnas, atkal iznāca laukā. Ap to pašu laiku kāda cita dāma norija bārdas skūšanas naziti (žileti). Tas gadījās tā. Viņas gara slimības ārstēšanai lietojām elektrisko strāvu. Tas nekaitīgs papēmiens, ja to lieto pie cilvēkiem, kam sirds un asinsriņķošana nav smagi bojāti. Pieliek pie abiem deniņiem elektrodes un izlaiž cauri elktrisko strāvu, kas pietiekami stipra, lai slimniekam izraisītu īslaicīgus krampjus un bezsamaņu, no kā tas drīz atspirgst. Dažos piemērotos gadījumos tā īsā laikā var gandrīz normālizēt gara slimnieka uzvešanos un stipri paātrināt viņa atgriešanos dzīvē. Bet pašiem slimniekiem tāda varmācība nepatīk, kāpēc dažu labu ar varu jāpiespiež laut viņu ārstēt (to dara tikai tiem, kam piederīgie devuši atļauju). Tā arī šī slimniece, gribēdama tikt no terapijas vaļā, bija plkst. 8,30 no rīta norijusi žileti. To nezinādams, šo rindiņu rakstītājs ap plkst. 9-iem tanī pašā rītā izdrebināja viņas garu un miesu ar elektrību. Ap plkst. 12-iem slimniece izvēma nepilnu glāzi asiņu, un tika sniegta palīdzība, domājot, ka asiņo kuņģa brūce. Tikai 14 stundas pēc norīšanas slimā atzinās, ka norijusi žileti. 14 stundas un 10 minūtes pēc norīšanas, ar Rentgena stariem noskaidrojām, ka naziti tiešām norīts un aizķēries barības vadā. Un tikai vēl pāris stundas vēlāk šis asais priekšmets tika izvilkts pa muti laukā. Slimā pēc tam pāris nedēļas sūdzējās par neērtu sajūtu barības vada apvidū.

LATVIEŠU ĀRSTI UN PSĪCHIATRIJA

Tādas lietas gadās un sagādā interesantu darbu ārstiem, bet caurmērā psichiatriskās slimnīcās jānodarbojas vairāk ar gara sajukuma pētīšanu un ārstēšanu, bet daudzos gadījumos — arī ar laika pakavēšanu neārstējamiem slimniekiem (p. p. skatiet attēlu, kura labajā malā redzams Jelgavas Sarkanā krusta chirurgs Dr. A. Mednis, kā tiesnesis slimnieku sacensībā, kurš ātrāk apēdīs cepumu).

Psīchiatrija, mācība par gara slimībām, ir cienījama medicīnas nozare, bet tanī jānodarbojas ārstiem, kam uz to spējas un interese. Ja ar to sāk nodarboties jebkurš, kas citur darbu nevar dabūt, tad par tiem gan būs pareizs Dr. Morrisa Fišbeina (skat. anekdotu krājumu „For doctors only") formulējums: „Psīchiatrs ir tāds vīrs, kas tumšā pagrabā meklē melnu kaķi, kura tur nemaz nav."

Un tomēr jāsaka, ka mūsu ārsti, kas kaut kāda iemesla dēļ ASV piegriezušies psīchiatrijai, nav nekādi akli vīri, bet dara labu darbu un ieguvuši lielu cieņu pie vadītas. Tā Maines valsts Bangoras slimnīcā, kur šo rindu rakstītājs nostrādāja 1,5 gada kā iekšķigo slimību ārsts, rentgenologs un psīchiatrs, pēc viņa aiziešanas pieņemti atkal divi ārsti latvieši. Patlaban tur no 6 stāta ārstiem ir 4 latvieši: Dr. A. Plūme, agr. bērnu ārsts, Dr. A. Mednis, agr. chirurgs, Dr. Štegmane, agr. sieviešu sl. ārste. Pie tamtā nav vienīgā ASV slimnīca, kuru „iekaroju̇si" latvieši. Tomēr, kā jau teicu, no latviešu nacionālā viedokļa tā nav apsveicama parādība. Man pat liekas, ka ikviens no mūsu jaunākiem ārstiem, kas samierinājas ar darbu un pelņu gara slimnīcās, ir vienkārši slinks un neuzņēmīgs, bet katrā ziņā parāda, ka netic Latvijas atbrīvošanai vai nedomā atgriezties mūsu zemē.

Saprotams, ja kāds jūt, ka viņš psīchiatrijā spēs sasniegt savas mākslas pilnību, tam jāpaliek arī turpmāk psīchiatratam. Tāpat šis darbs jāturpina tiem, kas jau visu savu mūžu pētījuši cilvēka garu un dvēseli un šeit tikai turpina strādāt savā nozarē. Bet ASV no tādiem latviešiem ir tikai pāris; viens — agr. Sarkankalna ārsts Dr. Ansis Karps.

SARUNA AR Dr. ANSI KARPU

Lai noskaidrotu, vai viņš nav kļuvis acu ārsts, dzemdību palīdzētājs vai citādi novirzījies no savas specialitātes, ierados pie viņa Viskonsinas valsts pilsētiņā Vatertovnā.

— Arvien vēl psīchiatrs? — jautāju viņam.

— Kā atbraucu Sav. Valstīs, tā visu laiku strādāju garīgi defektīvo iestādē, ko uztur luteraņu baznīca, — sekoja atbilde.

— Vai tev arvien vēl patīk pūlēties ar garīgi nepilnīgiem cilvēkiem?

— Vai zini, man nepatīk tāda aplama valoda, — viņš iekaisa. — Mani pacienti arī ir cilvēki, kas izjūt, priecājas, skumst. Viņu izjūtas ir citādas nekā tā sauktajiem normāliem cilvēkiem, viņi neiederas vispārējā dzīvē, bet tomēr ir cilvēki.

— Nedusmojies! Es pats labi zinu, ka normālais cilvēks nebūt nav tas vērtīgākais..."

— Saprotams, neviens ģenijs, neviens izcils cilvēks nav normāls.

— Tas tā! — tur mums domstarpības nebūs. Bet kā ar algu, vai esi māju iepircis, kāds tev auto?

— Nav ne mājas, ne automobiļa un nebūs arī. Ienākumi nav lieli, bet pietiekami, sevišķi, ja mana Adele (Pulciņa - Karpa) vēl piepelna kā dziedāšanas paidagoģe Milvokijas konservātorijā un ar privātām stundām.

— Bet tu taču ar savu labo angļu valodas prasmi (K. bijis angļu valodas skolotājs trimdas laikā Vācijā) varēji dabūt lieliski atalgotu vietu.

— Varbūt manis atalgojums nav tik liels kā varētu būt, bet te man ir darbs kā iestādes superintendanta vietniekam, kas man patīk. Pēc mājas un autiņa nekāroju, un man atliek laika grāmatām un priekšlasījumiem.

— Priekšlasījumiem?

— Jā, nav Viskonsinā tādas pilsētiņas, kurā es atklātībā nebūtu runājis par komūnisma postu, Latvijas traģēdiju un arī par dažiem citiem tematiem.

— Tātad tu esi viens no tiem nedaudzajiem cīnītājiem, kas arī trimdā karo par Latvijas brīvību. Vai tad latviešiem tu nemaz neturi priekšlasījumus?

— Kā ne! — kaut arī ne bieži. Nupat abi ar Adeli esam ceļa jūtīs uz rietumu krastu — Losandželosu, Sanfrancisko, Sietlu un citām vietām, kur Adele dziedās un es runāšu par dvēseles mieru.

— Dvēseles mieru?

— Jā, tas nav garīgs miers. Cilvēkam ir vajadzīgs dvēseles miers raženam darbam, panākumiem. Bet tas ir plašs jautājums, par ko esmu daudz lasījis, daudz domājis. Grūtāk to visu pateikt tik īsā laikā, priekšlasījumā gan.

— Būtu interesanti dzirdēt kā tu runā. Latvijā biji tāds kluss. Jūs abi ar Toronto Marisu esat ilgi savas sveces turējuši zem pūra. Tikai uz vecuma pusi viņš kļuvis rakstnieks un tu izcils runātājs.

— Jā, gluži normāla tā parādība nav, bet tāpēc ne Marisu, nedz mani nav jāievieto State Hospitalī. Atnāc uz manu lekciju čikāgā, ko Krollam **jau apsolīju.**

— Mēģināšu. Šā vai tā, man rodas cieņība pret tevi, kaut arī tu neesi ne iepircis māju, nedz automobili.

— Kāpēc lai es iznīcinu savu dvēseles mieru, kļūstot par mantu vergu — dzīve tik īsa!

— Jā, un kā ar tavu darbošanos ALA'ā?

— Nācās tur uzstāties kā ievēlētam no ārpus organizācijām stāvošiem biedriem: Bet laikam turpmāk vairs nebraukšu.

— ?

Tas pāri maniem līdzekļiem. — Pat ceļa naudu uz Klīvlendas kongresu pašam bija jāmaksā — lai brauc tuvāk kongresa vietai dzīvojošie.

— Bet tev tak Klīvlendā bija vairāk ko teikt nekā citiem. Vai tiešām ALA'a reiz nevarētu nokārtot tos līdzekļu jautājumus. Tur taču kaut kas organizatoriski būtu labojams.

— Es ar tā domāju, ka pie labas organizācijas lietu varētu labot. Par to rakstīšu, kad atgriezīšos no rietumiem.

*

Šīs parallēles starp mūsu „psīchiatriem un mūsu psīchiatra darbību mudina uz pārdomām.

TRIMDAS

SAULAINAS UN ĒNAS PUSES

PARALLĒLES

Pēc tam, kad Ēģiptes mošejās garīdznieki kritizējuši diktātorisko Gamala Nassera valdību, valdība izdevusi rīkojumu, ka sākot ar 13. septembri visus spredīķus visās Ēģiptes mošejās sastādīs valdības iestādēs, bet garīdzniekiem tie būs tikai jānolasa. Tā Ēģiptes valdība domā novērst nepatīkamo kritiku.

Pēdējā ALA's sēdē, apspriežot LPB priekšnieka O. Liepiņa ielūgumu piedalīties Dr. K. Ulmaņa piemiņas plāksnes atklāšanas svinībās Nebraskas universitātē Linkolnā, Apvienības valde bija nolēmusi sūtīt uz svinībām kādu apvienības valdes locekli, kam jānolasa piemiņas plāksnes svinību aktā runa, ko sastādīs valdes priekšsēdis.

Kāda dīvaina līdzība starp abiem šiem notikumiem... Tas ir pirmais gadījums, kad kādam ALA's valdes loceklim likts nolasīt runu, ko viņš pats nav brīvi uzrakstījis. Kādēļ? Prezidents Kārlis Ulmanis bija viens no lielākiem latviešu valstsvīriem, un tādēļ bija laikam jābaidās, ka viņa nopelni varētu netikt pienācīgi novērtēti. Vai arī būtu taisnība runām, ka ALA's valde ir baidījusies eksponēties par prezidenta K. Ulmaņa 15. maija valsts politikas slavināšanu?

Saturns

Daugavas Vanagu mērķi un trimdas sabiedrība (2)

Dr. J. Zariņa pārdomas par trimdas jautājumiem

DAUGAVAS VANAGU MĒRKI

Daugavas Vanagi ir īpatnējākā organizācija trimdas dzīvē.

Pirmkārt šīs organizācijas locekļi nav izzeļojuši parastā kārtībā. Lielākā tās biedru daļa atstāja dzimteni cīnoties ierocīem rokās un, tikai frontei pārvietojoties, tie tuvojās rietumiem. Daudzi no šīs organizācijas locekļiem cīnījās līdz pat pēdējai kara dienai, daudzi arī vēl pēc tam. Šīs organizācijas mērķus sākumā nenosprauda latviešu trimdas sabiedrības starptautiskais institūts, bet tie radušies pašā ciņā, kā jēdziens, kas nav definējams, bet kas pārvērties aksiomā, kuŗai atliek vienīgi sekot. Šis jēdziens ir ciņa par Latviju. Šo jēdzienu ir pārņēmis latviešu izceļotāju ir ciņa par Latviju. Šo jēdzienu ir pārņēmis latviešu izceļotāju sabiedriskā institūts, un es domāju, ka nebūs latviešu, kas tam starptautiskais institūts, un es domāju, ka nebūs latviešu, kas tam nepievienotos. Šo jēdzienu no DV ir pārņēmušas pārējās organizācijas, un lieto gan vietā, gan neveitā.

Ar prieku jākonstatē, ka šo mērķi DV organizācija tiešām gadam veikusi un plaši to stiprinājusi latviešu sabiedriskā institūta plāksnē. Otrs DV mērķis ir palīdzēt saviem ciņu biedriem un trūkumā nonākušajiem tautiešiem. Šis mērķis radās dalīti. Pirmkārt, nepamest savu postā nonākušo ciņu biedru un otrkārt, palīdzēt trūcīgajiem tautiešiem, kas ir jau latviešu sabiedriskā institūta pieprasījums. Jāsaka, ka arī šo mērķi DV organizācija gadam veikusi. To norāda nepārtrauktā palīdzība Vācijas, Austrijas un izvietoto zemju tautiešiem. To norāda Bērzaines invalidu nams, kuŗu var uzskatīt par ievērojamāko un lielāko trimdā izveidoto sabiedrisko pasākumu. Palīdzības darbs nav vēl izbeidzies, tam šjāaug un jāveidojas vēl plašākā plāksnē. Un ja arī beidzamais invalīds būs izvietots, katrs tautietis veco laužu mītnē aprūpēts, tad pa to laiku latviešu sabiedriskā institūtā pieaugs prasības pēc lokālās palīdzības. Šiem labi sasniegtiem mērķiem tā pievienojušies vēl plašāki uzdevumi, proti, sabeidriskais institūts prasa savu vajadzību tālāku ievērošanu.

Lai šīs prasības DV organizācija varētu ievērot un pildīt, tad DV organizācijai ir jāuzsāk latviešu izceļotāju sabeidriskā institūta pētīšana.

Nākošā numurā — Pētīšanas īstenošana.

MILVOKOS RĪKOS DZIESMU SVĒTKUS

Visas Milvoku latviešu organizācijas vienprātīgi nolēmušas 1955. g. vasarā rīkot Milvokos, ASV centrālo valstu latviešu novada dziesmu svētkus, kuŗu laikā notiks arī citi kultūras un mākslas sarīkojumi. Pagaidu rīcības komiteja (V. Aparjods un A. Bolšteins no DV apvienības un J. Upesleja no korporāciju kopas) svētkiem aizrunājuši telpas pilsētas auditorijā, kas šim nolūkam vispiemērotākā svētdien, 1955. g. 29. maijā, un ieteiks šo laiku rīcības komitejai apstiprināšanai; pēdējā, veidota no visu organizāciju pārstāvjiem, savā pirmajā sēdē sanāks šajās dienās un izšķirs steidzamākos ar plašo sarīkojumu saistītos jautājumus. — Milvokieši cer, ka svētkos piedalīsies nevien apkārtējo valstu, bet arī tālākie latviešu koŗi.

Gara slimnieki sacenšas cepumu ēšanā, par ko mūsu laikrakstā stāsta Dr. N. Vētra. Pa labi „tiesnesis" Dr. A. Mednis.

IZDOS ALAs BILETĒNU

ALA's Informācijas biroja valde savā sēdē ALA's viceprieksšsēža A. Bērziņa vadībā 22. septembrī pārrunāja kārtējos jautājumus informācijas laukā. Tuvojoties 18. novembŗa svētkiem, izsūtīs atsevišķām organizācijām tezes svētku runām, kā arī sagatavos informāciju amerikāņu presei.

Lai radītu ciešāku kontaktu starp ALA's un atsevišķām organizācijām. Informācijas nozare ierosina izdot periodisku ALA's biļetēnu, kas saturētu informāciju par ALA's darbību, kā arī ziņas no dzimtenes un par komūnisma agresiju.

Tuvojoties ASV Kongresa vēlēšanām, apspriests jautājums par latviešu, lietuviešu un igauņu kopējo akciju, uzaicinot tautiešus — ASV pilsoņus — balsot par kandidātiem, kas aktīvi cīnās pret komūnismu un iestājas par Baltijas valstu atbrīvošanu. Mūsu interesēs būtu, lai Kerstenu atkal ievēlētu Kongresā.

IGAUŅU VĒLĒŠANAS SAV. VALSTĪS

Igauņi ASV. atšķirībā no latviešiem, savu centrālo organizāciju ievēl tiešo vēlēšanu ceļā. Vēlēšanas notiek ik pa divi gadiem, pie kam lielākā daļa vēlētāju nodod savas balsis pa pastu, bet lielākos centros vēlēšanu zīmi var iemest arī urnā. Šādas vēlēšanas notika 10., 11. un 12. septembrī, kad ievēlēja Igauņu nacionālo komiteju ASV.

Vēlēšanās piedalījās pāri par 4 tūkst. balsotāju. Ievērojot to, ka iebraukušo igauņu DP skaits ir 12 tūkst., jāatzīst, ka vēlētāju skaits ir augsts. Kā no igauņu aprindām mums paskaidro, nebalsotāji nebūt nav aizgājuši no igauņu kopības; viņu nostāju raksturo izteiciens — „ko ievēlēs, tas būs labs". Vecie igauņu iecejotāji arī piedalījušies vēlēšanās un ievēlēto komitejas locekļu starpā ir viņu pārstāvji.

No 64 kandidātiem vajadzēja ievēlēt 30 locekļus. Kandidāti nebija nošķiroti pēc partijām, bet tie bija sadalījušies četros nogrupējumos: 1) Nacionālās komitejas līdzšinējā priekšsēža prof. J. Vasara grupa, 2) Komitejas Igaunijas brīvībai priekšsēža prof. Perandi grupa, 3) jaunatnes grupa un 4) rietumu piekrastes igauņu grupa. Vislielāko balsu skaitu saņēma prof. Vasara grupa, kas iegūst 25 locekļus (no 30), prof. Perandi grupa iegūst 4 un jaunatnes grupa — 1. Rietumu piekrastes grupa nedabūja nevienu vietu. No atsevišķiem kandidātiem vislielāko balsu skaitu ieguva māc. R. Kiviranna Nujorkā, kam seko prof. Vasars.

ZEMES LODI APDZĪVO 2,5 MILJARDI CILVĒKU

Franču statistikas institūts ziņo, ka iedzīvotāju skaits pasaulē pēdējos 100 gados vairāk kā dubultojies. 1850. gadā zemes lodi apdzīvojuši 1.160.000.000 cilvēku, bet pašlaik šis skaits sakāpis līdz 2.500.000.000.

Agr. J. Leiņš, LNAK saimn informāc. noz. vad.

KANADAS LATVIEŠU FARMAS SKAITĻOS

PASTĀVĪGS NAUDAS TRŪKUMS. — STIPRI JĀPAVAIRO PIENA LOPU SKAITS. — FARMĀS JĀIZVEIDO VAIRĀKAS IENĀKUMU NOZARES

LNAK saimnieciskās informācijas nozare kopā ar Agronomu biedrību š. g. aprīlī nolēma ar aptaujas lapām izdarīt pirmo lauksaimniecības skaitīšanu latviešu farmās Kanadā. Aptaujā bija pavisam 74 jautājumi, kas aptvēra visas lauksaimniecības nozares un īpašnieku mantisko stāvokli. Ziņas tika lūgtas no apmēram 60 farmām, kuŗu adreses bija zināmas. Atpakaļ saņemtas 20 atbildes, kas gan nav daudz, bet tomēr pietiekami, lai aptuveni rakstūrotu latviešu stāvokli farmās un lai taisītu zināmus secinājumus. Vājā atsaucība atbilžu iesūtīšanā pamatota ar „nevaļu," grāmatvedības trūkumu u. c. maz pamatotiem motīviem. Cerēsim, ka nākošajā reizē skaitīšanai būs plašāka atsaucība.

Vērtējumos jābūt saudzīgiem, jo gandrīz visi farmeŗi ir tikai iesācēji

Atbildes ienākušas: no Ontario apgabala 16 (tai skaitā 12 no „latviešu apriņķa"), no Jaunskotijas 2, Kvēbekas 1, Albertas 1, kopā 20.

Farmu pirkšanas gadi ir bijuši: 1949. g. — 1, 50. g. — 3, 51. g. — 6, 52. g. — 5, 53. g. — 4, un 54. g. (līdz 1. aprīlim) — 1.

Saimniekošana faktiski iesākta: 1949. g. — 2 (1 vēl bijis rentnieks), 50. g. — 1, 51. g. — 4, 52. g. — 1, 53. g. — 9, 54. g. — 2; saimniekošana vēl nav iesākta — 1.

No skaitļiem redzams, ka visvairāk farmu pirkts starp 1950.—53. g., bet faktisko saimniekošanu vairums iesācis tikai 1953. gadā. Tā kā skaitīšanas dati uzdoti par 1953. gadu, tad farmeŗi ir tikai iesācēji un tāpēc visu skaitļu izvērtēšanā lasītājiem jābūt ļoti saudzīgiem.

Atstatums līdz labam ceļam tikai 2 farmām sasniedz 1 jūdzi, citām nedaudz jarlu, vai arī iet gar mājas durvīm, kāpēc šinī ziņā farmas ir labi situētas.

Zemes kopplatības caurmērs ir 161 akrs, lielākai 270 akru, vairumam ap 200 akru, bet 3 ir zem 20 akriem, kas nav farmas šī vārda īstā nozīmē, jo tās ir dārzsaimniecības un tāpēc pazemina īsto farmu caurmēra platību.

Ģimenes locekļu skaits farmās svārstās starp 2—7, caurmērs ir 3,5 cilvēku uz farmu, kas nav daudz, bet aptuveni atbilst trimdas ģimeņu lielumam.

Ģim. loc. vecums ir ļoti dažāds, vecākai personai 68 gadi, bet ja atskaita dažāda vecuma bērnus, vairums ir pusmūža gados.

Caurmērā nodarbināti 1,5 cilvēki farmā, daudzās strādātājs ir tikai viens, bet divās farmās tas pats tikai daļēji.

Algoti strādnieki 1953. g. bijuši tikai 3 farmās un tikai vienā uz visu gadu. Atbildes liecina, kā strādniekus var dabūt, ja ir vajadzība.

Darba laika ilgums jāatzīst par nenoskaidrotu, jo uz jautājumu daudzi nav atbildējuši, bet citi atbildējuši neskaidri. Tomēr mani vispārējie novērojumi liecina, ka pārstrādāšanās nav un kā vidējais veikums ir zem algoto strādnieku veikuma.

Farmu cena svārstās no $500 (nav bijis ēku, resp. pirkta tikai zeme) līdz 17.000 dol. Ja aplēsē neietilpina minēto bezēku farmu un dārzsaimniecības, tad vidējā cena ir bijusi $10.482, bet vairākumam ap $12.000.

Pērkot iemaksāts skaidrā naudā no $200 — $4.500; vairākums iemaksājis $2—4000.

Parāda lielums par iepirkto farmu vairumam ir bijis $6 — 9 tūkst. Lielākais parāds $12.500. Viens pircējs visu samaksājis skaidrā naudā. Aplēšot parādu 9 lielākām farmām atsevišķi, caurmērs ir $7.700. — Ja pieņemtu, ka pircējiem ir bijis pietiekoss rīcības kapitāls normālas saimniekošanas sākšanai un līdz ar to regulāra ienākuma nodrošināšanai, tad parādu saistības nav lielas.

Parāda samazināšanās no pirkšanas brīža līdz 1954. g. 1. aprīlim iepriekš minētās 9 farmās uzrāda $6.200. Tas nav daudz, bet ja ievēro īso laika sprīdi un spiedīgo vajadzību iegādāties inventāru, tad tomēr pietiekami labi.

Naudas bijis pirkšanas brīdī katrām caurmērā $3.038 (no $800 — $6.500), bet pirkto farmu vērtība nebūt nav proporcionāla tai summai, kāda bijusi pircēju rīcībā. Dārgāko farmu pircēji, ar 2 izņēmumiem, brīvās naudas ziņā ir bijuši pat zem caurmēra un tomēr izšķirušies par dārgākām farmām (jādomā — arī labākām). 9 dārgāko farmu pircējiem kopā bijuši $33.000, par farmām tie iemaksājuši $24.300, tāpēc inventāram un citām vajadzībām ir palikuši tikai $8.700 resp. caurmērā mazāk par $1.000 katram. Ar šo apstākli galvenokārt izskaidrojamas pirmo gadu grūtības un nepietiekamie ienākumi.

Visi parādi uz š. g. 1. aprīli 6 farmām par $12.350 (no $800 — 4000 katrā) pārsniedz īpašnieku parādus pie farmu iepirkšanas un tie radušies sakarā ar inventāra iegādi. Pārējās 14 farmās parādu kopsumma ir mazāka nekā iepirkšanas brīdī.

Ienākumu — izdevumu skaitļus uzdod tikai 8 farmas, un arī tie ir nepilnīgi. Grāmatvedība farmās nav un nedaudzo skaitļu publicēšana ir nedrošs pasākums, kāpēc labāk to nedarīt. Vispārējie novērojumi ļauj secināt, ka ienākumi nav lieli, jo saimniekošana nesen kā iesākta un pastāvīgs rīcības kapitāls trūkums līdz šim nav devis iespēju ražīgāku nozaru izveidošanai.

Pelnās ārpusē papildam 7, nepelnās 5 un 8 neatbild. 7 pelnītājiem īpašnieki pag. gadā ārpusē nopelnījuši no $300 š. 4000, vidēji $2.457 katrs, kas tiem stipri palīdzēs farmu izveidošanā.

Īstabu skaits farmu dzīvojamās mājās ir starp 4—9, vidējais 6,6, kas, salīdzinot ar iedzīvotāju skaitu, ir daudz un dod lielas ērtības.

Dzīvojamo ēku mūžs ir dažāds, bet pārsvarā ēkas jaunākas par 10 gadiem. Puse ēku labā stāvoklī, puse vidējā, sliktā nav neviena. Tāpat uz pusēm dalās kiegeļu un koka ēkas. **Apkure** ar ellu 6, malku — 5, dažāda — 4, pārējās nav atbildēts.

Elektrība ir 16, atejas mājas iekšpusē 6, vannas istabas 6. — Visumā dzīvojamās mājas ir labas un to ērtības ir farmu stiprā puse.

Pārējo ēku stāvoklis un skaits ir ļoti dažāds. Kūtis ir visās farmās, izņemot 1 dārzsaimniecību. Visumā tās ir sliktākā stāvoklī nekā dzīvojamās mājas, tomēr pietiekami labas lietošanai. 14 farmās ir vistu mājas, dažās šķūnis, garāža, mašīnu māja. Klēts vai aizstājēja telpa ir 11 farmās.

Ūdenspiegāde ar elektrību 4, rokas sūkņi 3, vēja rotori 2, akas 6, nav atbildēts 5.

(Nobelgums sekos).

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI (MICH.)

Latvijas universitātes 35 gadu dibināšanas atceres vakars Grand Rapidos notiks 2. oktobrī latviešu biedrības telpās. Svētku noorganizēšanai un programmas sastādīšanai izraudzīta komisija, kuŗā ieiet pārstāvji no visām studējošo organizācijām. Akadēmisko runu teiks viens no universitātes mācības spēkiem.

Sakarā ar ALA's aicinājumu vākt ziedojumus iecejošanas akcijas veicināšanai, to darīja arī Grand Rapidu latviešu biedrība. Tagad šī akcija noslēgusies un ALA'i nosūtīti 60 dolari. Iespējams, ka daži ziedojumus nosūtījuši individuāli, taču kopā tāpat nesanāks viena cilvēka ceļa izdevumiem. Kāds tautietis izteicis interesantu domu — lai ceļo kājām... Bet kā tikt „dīķim" pāri?

Turpretim koncerta ļliģeļa iegādei tautieši saziedojuši 300 dolaru, un šim mērķim pa lielākai daļai ziedojumus vāca, apmeklējot tautiešus mājās.

Latviešu biedrības ārkārtējā pilnsapulce notiks biedrības telpās 10. oktobrī, plkst. 5 p. p. Darba kārtībā starp citu divi svarīgi jautājumi: grupveida apdrošināšanās Zilajā krustā, ko, atkarā no pilnsapulces lēmuma, izkārtotu Latviešu biedrība, un pārrunas par iestāšanos Filadelfijas latviešu palīdzības fondā. Katrā ziņā šiem svarīgajiem **jautājumiem pieškiŗama** izcila vērība. Apsveicami, ka Grand Rapidu latviešu biedrība kērusies pie šo jautājumu atrisināšanas.

Grand Rapidu latviešu teātŗa kopa ar lugu „Gatavības apliecība" 11. septembrī viesojās Saginavā, bet 18. septembrī Kalamazū. Diezgan dīvaini bijis vērot, ka saginavieši šo lugu uzņēmuši nesalīdzināmi atsaucīgāk nekā Kalamazū jaudis. Pirmajā vietā ieradušies ap 200 skatītāju, kur tautiešu skaits aptuveni ir 500, turpretim Kalamazū latviešu kolonijā var skaitīt ap 1.000, bet apmeklētāju bijis tikai nedaudz pāri simtam. Apstākļi abās vietās bijuši līdzīgi, izņemot to, ka Kalamazū izrādi organizējusi Latviešu biedrība, ko it kā „boikotējot" viena no draudzēm. Arī viesmīlības ziņā Grand Rapidu teātŗa jaudis Saginavā jutušies „kā mājās" un nav trūkušas palīdzīgas rokas pirms un pēc izrādes pie melnā darba veikšanas.

Viskonsinas latviešu biedrības teātŗa ansamblis viesosies Grand Rapidos 16. oktobrī, uzvedot Molnāra 3 cēlienu komēdiju „Spēle pilī, režisors P. Ozols. Izrāde notiks Latviešu biedrības namā, sākums plkst. 7 vakarā.

Korporācija „Patria" 18. septembrī Latviešu biedrības namā atzīmēja 28. gadasvētkus, uz kuŗiem bija ieradušies 25šīs korporācijas locekļi, galvenokārt no Mičigenas valsts. Vakaru ar uzrunu atklāja seniors inž. O. Leimanis. Sveicināja J. Sproģis no Tālavijas. Sekoja kopējs azaids, kas noritēja sirsnīgi sadraudzīgā garā.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudze 19. septembrī rīkoja izbraukumu zaļumos uz Fallesburgas parku Lovelsa apkaimē. Plkst. 11 notika dievkalpojums zem simtgadīgiem ozoliem, to vadīja prāv. J. Ozols. Sekoja dāmu komitejas organizētais azaids no dalībnieku līdzpaņemtiem groziņiem. Par iespējām rotaļāties zaļajā pļavā, šūpoties un bradāt straujās upītes ūdeņos visvairāk priecājās bērni. Vīri „ar bārdām", kuŗu starpā bija inž. L. Rozentāls, inž. Ed. Šteins, jurists V. Fricsons u. c. sacentās volejbolā ar jauniešiem, parādot itin kā retnu veiklību.

18 gadus vecā Ilga Švecha devusies uz Mičigenas valsts universitāti Lansingā, lai uzsāktu studijas tirdzniecības zinībās un valodās. Šo pavasari viņa ļoti sekmīgi beidza vilusskolu Flintā un viņai piešķirta stipendija studijām un grāmatu iegādei. Ilgas vecāki pirms dažiem mēnešiem pārcēlās no Flintes āpkaimes uz Grand Rapidiem.

V. Z.

MILVOKOS

Latviešu sv. Jāņa ev.-lut. draudze svinīgā dievkalpojumā atcerējās savu divu gadu pastāvēšanu un darbību, kas bijusi visai sekmīga: no mazas grupas draudze izaugusi par paprāvu vienību ar vairāk par 250 locekļiem ,bērnus ieskaitot. Draudzei kalpo četri mācītāji, ir jaunatnes kopa un koris.

Sv. Jāņa draudzes Jaunatnes kopas pirmais sarīkojums notiks sestdien, 9. oktobrī, pl. 18 Luteraņu centra zālē, 1113 W. State St. Jaunieši izrādīs R. Blaumaņa Zaglus E. Leimaņa iestudējumā, un M. Gailenes vadībā izpildīs tautas dejas; nobeigumā rotaļas un dejas. Atlikums paredzēts Augustdorfas ģimnazijas atbalstīšanai.

Par Milvoku latviešu studentu kopas priekšsēdi ievēlēts Jānis Peniķis un valdē Modris Ludeks, Gundega Amola un Jānis Riteris, par revidentu Vilis Vējiņš. Jaunais kopas priekšnieks ir visai rosīgs sabiedriskā dzīvē, būdams Daugavas Vanagu apvienības biedrs, tās vīru kora un teātŗa ansambļa dalībnieks kopš šo pasākumu dibināšanas un pašreiz ir tēlotāju vidū arī jaundibinātajā aktieŗu trupā, līdzekļus studijām pelna pats. Viņa tēvs ir DV āpvienības dibinātājs un sekretārs, brāļi darbojas latviešu skautu vienībā, kā arī dzied korī un spēlē teātŗi DV jaunatnes ansamblī kopā ar māsu, kas bez tam ir gaidu vienībā. Peniķa māte darbojas dāmu komitejā.

No Zviedrijas Milvokos uz dzīvi ieradies nīcenietis Ansis Silts ar dzīves biedri.

Baltiešu draugs. ASV tautas vietnieku nama loceklis Č. Kerstens nesenajās kongresa priekšvēlēšnās, būdams savā iecirknī vienīgais republikāņu sarakstā, guva mazāk balsu nekā viņa demokrātu pretinieki kopā. Milvoku presē un vēlētājos ir pārliecība, ka Kerstenam novembrī maz izredžu tapt vēlreiz ievēlētam. Viņa iecirknī dzīvo samērā daudz latviešu, bet tikai dažiem — pāris veclatviešiem un ASV bij. karaviriem— ir pavalstniecība resp. vēlēšanu tiesības.

-ol-

CEĻA VĀRDI

Vienīgie iekaŗojumi, kuŗus mēs nekad nenožēlojam, ir tie apgabali, kas atkaŗoti muļķībai.

Napoleons

o

Tuksnesis — Fata morgāna — Sapnis — tā mūsu dzīve.

Žāns Pauls

o

Kamēr ķermenis ir aizmidzis, garam ir skaidrāks skats.

Nīcše

o

Viss var pazust vienā dienā — kā slavētāji, tā slavētais.

Marks Aurēlijs

o

Visnelietīgāki pagājuši diena ir tā, kad neesam smējušies.

F. V. Foresters

NUJORKA

Atzīmējot dzejnieka J. Raiņa 25 g. nāves dienu, Nujorkas latviešu studentu biedrība 17. oktobrī, plkst. 10.30 Baltijas brīvības namā rīko literāru rītu, bet pirms tam 3. oktobrī, rīko izbraukumu. Biedrība pašlaik mēģina noorganizēt arī savu dubultkvartetu.

Nujorkas ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņš turpmāk rīkos 2 sanāksmes mēnesī, mēneša pirmajā un trešajā piektdienā. Pulciņš iecerējis plašāku sarīkojumu National Hall telpās 27. novembrī.

17. oktobrī, sakarā ar tradicionālo rudens jaunatnes dievkalpojumu, sprediķi Betlēmes baznīcā teiks ALJAs apvienības pr-dis K. Valters jun.

NEBRASKA

No NLPB valdes izstājies J. Danenfelds sakarā ar žurnāla Šacha pasaule redaktora pienākumu uzņemšanos. Kandidātam A. Birnbaumam laika trūkuma dēļ atsakoties uzņemties valdes locekļa pienākumus, uzaicināja nākošo kandidātu E. Svili, kas pieņēma biedrības kasiera amatu.

Jaunatnes pulciņa Tālavas latviešu valodas un literatūras grupa atjaunojusi darbību. Visi jaunieši, kas ieinteresēti grupas darbā, aicināti talkā.

Sanāksmes literāros jautājumos vadīs Jānis Eglīte, un tās notiks katra mēneša 1. un 3. trešdienā plkst. 19.00. Sanāksmes rakstniecībā vadīs V. Nollendorfs katra mēneša 4. trešdienā tai pašā laikā.

LINKOLNĀ

Linkolnas latviešu svētdienas skola mācības piektdienas vakaros pl. 18 atsāktas. Ticības mācības stundas notiks katrā baznīcas svētdienā plkst. 13.30 draudzes namā. Šinī mācības gadā kā skolotāji darbosies: Anna Kalniņa, Mirdza Krūma, Astrīde Jansone, māc. Herberts Jesifers, Alvīne Upīte, Aina Ozola, Valda Lipiņa, Zenta Dzene, Rasma Jesifere un Valdis Ozols. — Mūzikas, zīmēšanas un amatniecības klasēs mācības sāksies oktobŗa sākumā. Bērnu vecākus, kas vēlētos, lai viņu bērni apmeklē šīs speciālās klases, lūdzam tos pieteikt skolas pārzinim V. Ozolam vai draudzes kancelejā.

DAUGAVAS BALVA JAUNATNEI

Grand Rapidu (Mičigenā) skolu jaunatnes svētku rīkotāji daļu no svētku atlikuma novēlējuši mūsu jaunatnes apbalvošanai par labākām zināšanām kultūras laukā. Ierosinājums galvenokārt nācis no skolotāju puses. Balvas lielums pagaidām ir 30 dolaru, un to ar saviem pieteikumiem var papildināt katra organizācija vai atsevišķa persona. Šī velte nosaukta par Daugavas balvu, un to varēs izcīnīt Grand Rapidu un apkārtnes jaunieši vecumā līdz 20 gadiem. Noteikumus šīs balvas izcīņai izstrādās tuvākā nākotnē un darīs zināmus vietējām organizācijām un draudzēm. Uzvarētāju vārdus paziņos un balvu izsniegs 18. novembra svinīgajā aktā. Atzīmējams, ka balvas materiālā vērtība nav liela, bet nozīmīgi morāliski. **V. Zirnītis**

LIETIŠĶĀS MĀKSLAS SKATE

Latviešu kultūras dienu ietvaros Toronto notiks liela lietišķās mākslas skate, un Latviešu daiļamatniecības apvienība cer, ka mūsu daiļamatnieki šai darbā piedalīsies kuplā skaitā. Darbi piesakāmi pie Apvienības priekšsēža H. Merca, 55 Devon Rd., Toronto, Ont. Pēdējais darbu iesūtīšanas termiņš ir 4. oktobris.

„Lidojošs cigārs" virs Romas

Kādu nakti pag. nedēļas nogalē virs Romas ar neapbruņotu aci varēja saskatīt misteriozu „lidojošu cigāru", ko 39 minūtes uztvēra arī visi radara aparāti. Noslēpumainais viesis, kaut ap 5000 pēdu augstu, izdeva savādus eksplozīvus troksņus, ko, laikam, radīja, tā dzinējspēki. Uz laiku nezināmais debesu telpas ciemiņš pilnīgi apstājās, tad piepeši uzšāvās stāvus izplatījumā, atstājot aiz sevis uz ilgāku laiku baltu dūmu ceļu. Kamēr Čiampino observātorija savādo lidaparātu raksturoja kā lidojošu cigāru, ar milzu antēnu vidū, armijas novērotāji saskatījuši divus nevienādus koniskus diskus, no kuriem lielākais atradies virspusē. Italieši domā, ka lidojošais cigārs ir krievu izgudrojums, tas atlidojis no austrumiem. Komūnistu prese Italijā par gadījumu klusē.

Ja ziņojumi par „lidojošo cigāru" nav uzskatāmi par uzsildītu „lidojošo šķīvju" versiju, tad kritiski jāuzņem vēstis no Norvēģijas, kur šovasar it kā redzēti viesi no citām planētām. Tie bijuši apauguši ar garu spalvu, un no cilvēkiem vairījušies. Tāpat par preses pīli uzskata ziņojumus no Francijas, ka tur redzēti noslēpumaini punduriši, apm. 3 pēdu garumā. Kad kāds franču strādnieks vienam punduram tuvojies, tas apdullināts ar mistisku staru šāviņu. **kk.**

Miris lietuviešu ģenerālis

16. septembrī Klīvlendā 74 gadu vecumā miris ģenerālis Vladas Nagius - Nagevičus. Viņš bija galvenais ārsts Lietuvas armijā no 19.8. g. līdz 1940. g., kad Paļecka komūnistiskākā valdība viņu atbrīvoja no amata. Viņš bija Lietuvas kara mūzeja Kauņā dibinātājs un izveidotājs. Nagius - Nagevičus beidzis Pēterburgas universitāti un 8 gadus dienējis krievu flotē kā ārsts.

MĒS SĀKAM ATKAL...

ERNAS OŠIŅAS - BĒRZIŅAS STUDIJA ATSĀK DARBU

Atkal rudens, atkal skolas gaitas, un rītos ielas pilnas čalojošas skolas saimes. Jaunā audze saka: „Mēs sākam atkal."

Arī Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēknes ik pārvakarus, vērdamas sv. Andreja baznīcas zāles durvis, saka: „Mēs sākam atkal."

Audzeknēm vēl vasaras saules brūnums nav pilnīgi nozudis no augumiem, bet skolotāja visu vasaru nav pilsētu atstājusi. Viņai ir audzēkņi, kas mācās nepārtraukti cauru gadu.

Kārtējās ziemas studijas darbā meiteņu barā redzamas dažas jaunas, neredzētas sejas, bet dažu biņas, neredzētas sejas, bet dažu bijušo audzēkņu trūkst. Tās sākušas iet atkal citas gaitas.

„Vai plānu daudz šai mācību gadā?"

„Jā. Lielāki nekā pag. mācības gadu sākot. Bet lai tos izveidotu, jāredz audzēkņu sekmes un spējas. — Nu, meitenes, mēs sākam atkal!"

Jauni locekļi veido figūras, pēdas zīmē neredzamus darba ceļu plānus.

„Viens, divi, viens, divi..."

Skolotāja skaita un vēro savus audzēkņus. Un vēl ilgi un garus gadus viņa tos vēro, jo daži no tiem sāks staigāt profesionālu dejotāju gaitas, — kas zina — dažādās zemēs un starp dažādām tautām. **-a.**

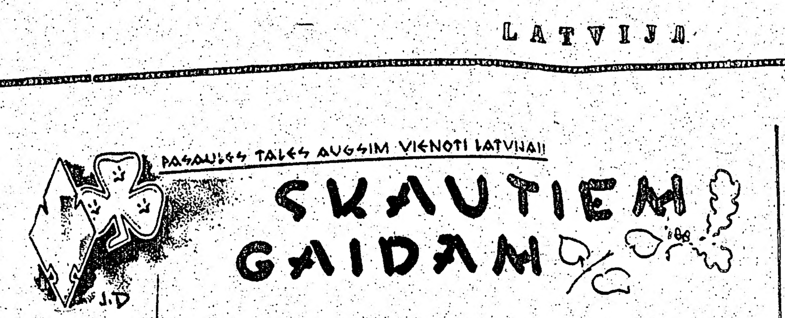

PIRMĀS NODARBĪBAS TORONTO

Pēc vasaras brīvlaika 72. Rīgas skautu vienības skautu pulciņš svētdien, 19. septembrī pulcējās uz savām pirmajām nodarbībām. Prieks bija skatīt lielo skautu saimi, kurā daudz bija tādu, kas ir jau vairākus gadus pulciņā, kā arī daudz jaunu, kuriem bija šīs tikai pirmās nodarbības un pirmais solis lielajā skautu brālībā.

Šinīs nodarbībās skautu pulciņa vecākais vad. P. Plaudis bija lūdzis ierasties 72. Rīgas skautu vienības priekšnieku vad. M. Strīpnieku, kā arī Kanadas latviešu skautu inspektoru vad. S. Leimani. Abi vadītāji bija ļoti sajūsmināti par skautu labo stāju un novēlēja labas sekmes turpmākā darbā, sekojot skautu likumiem un solījumam augt par krietniem jauniešiem, lai būtu prieks vecākiem, vadītājiem un visai latviešu sabiedrībai.

Spraigi ritēja nodarbības skautu mākās, ko vadīja skautu inspektors S. Leimanis un 72. Rīgas vienības priekšnieks M. Stīpnieks. Kopi savā starpā centās būt pirmie un uzrādīt labākās sekmes. Vecākie skauti kopos palīdzēja jaunākajiem, tā ieraujot savā vidē arī viņus. Pirmajās nodarbībās labākas sekmes guva Zīlīšu kops kopnieka A. Pāvelsona vadībā. Bet šīs bija tikai pirmās nodarbības jaunajā darba posmā, tāpēc arī pārējiem kopiem vēl ir laiks iegūt pirmo vietu.

Vilks

Skautu un gaidu vadītāju kursi Kortlandē Sav. Valstīs

Pirmajos ASV skautu un gaidu vadītāju sagatavošanas kursos piedalījās 36 kursanti, bija ieradušies pārstāvji pat no Linkolnas un Čikāgas. Kursi notika Ņujorkas pievārtē pie Krotona ezera Kortlandē. Skautu kursus vadīja vad. A. Lūsis, Br. Šmits, A. Zemgals, A. Gaujenieks, J. Nīgals un P. Matvejonoks. Gaidu kursu vadībā darbojās vad. G. Kalnāja, Z. Gaujeniece, M. Pētersone un M. Nīgale. Kursu laikā lielgaidas nodeva svinīgo solījumu, kuru pieņēma vad. G. Kalnāja no Bostonas, kas ir arī lielgaidu vecākā. Kursu noslēgumā sekoja arī skautu vadītāju solījums, kur par pilntiesīgiem vadītājiem paaugstināja R. Asbergu, I. Dunkeli, M. Lībāni un I. Paupi. Solījumu pieņēma ASV jendas skautu priekšnieks vad. Br. Šmits.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. BALDUMA-KRONE

Cūkgaļas sālīšana un žāvēšana

Cūkgaļas sālīšanai sāls ir jāsamaisa ar zalpetri, pievienojot nedaudz cukura. Cukurs dod gaļai patīkamu garšu, bet zalpetrs — sārtu krāsu. Tas gaļu arī konservē. Uz 10 mārc. sāls ņem 1 mārc. cukura, 0.125 mārc. zalpētera. Šādi sagatavotam maisījumam uz 0.50—0.75 mārc. ņem 1 ltr. ūdens. Uzvāra, atdzesē un pārlej gaļai; gaļai jābūt pilnīgi nosegtai ar sālījuma šķidrumu.

Traukam, kur gaļu sāla, jābūt labi izplaucētam ar sodā ūdeni un pēc tam labi izzskalotam. Sālījumam noņem nostājušos netīrumus un atdzisušu pārlej gaļai, tad nosloga. Gaļas sālījumam var arī drusku pielikt paegļu ogas, kas dos īpatnēju un patīkamu garšu.

Tāpat var pielikt dažus piparu graudus un lauru lapas. Ja vēlas, var arī ik uz 2 ltr. sālījuma pieliet puspudeli baltvīna. Šādi sagatavotu sālījumu var izmantot arī vērša un jēra gaļas sālīšanai. Cūkas šķiņķi un priekšpleci sālījumā jāatstāj no 4—6 nedēļām. Ribu gabali un mugurkauls 8—10 dienas, stilbi 12—14 dienas.

Gaļa sālījumā bieži jāpārcilā, lai tā viscaur iesālītos. Izņemot gaļu no sālījuma un liekot žāvēt, tā vispirms nosusināma. Lai gaļa dūmos nenokvēptu par daudz melna, tad gaļu var ietīt papīrā vai plānā drānas gabalā, gaļa jāžāvē īpaši šim nolūkam ierīkotā žāvētavā, kur plūst cauri vienmērīgs siltums un dūmi.

Žāvējot siltums nedrīkst būt zem 30 gr. C. Pārāk lielā siltumā gaļas ārējā kārtā sarec olbaltums, rodas garoza, notek tauki, un vidus nevar vienmērīgi izžūt.

Gaļas žāvēšanai visnoderīgākā ir paegļu un alkšņa malka. Sevišķi paegļu dūmi piedod gaļai labu garšu. Skursteņos žāvētā gaļa neizžūst vienmērīgi, nav vienmērīgi siltums, jo pa nakti atdziest.

Parasti žāvētavā gaļu izžāvē 3 līdz 5 dienās, kamēr skursteni tas ilgst 4 nedēļas.

SPEĶA SĀLĪŠANA UN UZGLABĀŠANA

Speķis jāatdala no gaļas, tad to sakaisa ar biezu kārtu sāls, ietin lina drānā un noliek starp divi dēļiem sausā, vēsā pagrabā. Pēc 1 mēneša pakar sausā vietā caurvējā.

CŪKU TAUKU KAUSĒŠANA

Cūku nieru taukiem novelk plēvi un, ja ir asiņiani, ieliek uz pāris stundām aukstā ūdenī, tad izņem, nosusina un sagriež mazos gabaliņos. Uzliek vārīt ar nedaudz ūdens, pieliekot sīpolu, piparus un lauru lapu. Vāra uz lēnas uguns, kamēr tauki kļūst dzidri un gribiņas gaiši dzeltenas. Tad noņem no uguns, drusku atdzesē un izkāš, ielej iepriekš sasildītā akmens traukā.

Laiku pa laikam apmaisa, kamēr tauki sasalst, tad trauku nosien. Taukus vārot var arī pielikt vienu ābolu un drusku majorāna, kas pavairos labo tauku garšu.

Gribiņas nospiež un var izmantot pie ceptiem kartupeļiem un siltiem kartupeļu salātiem. Vai arī gribiņas atstāt ar drusku taukiem un izmantot rudzu maizes apziešanai.

„GLEZNOTĀJS OTIŅŠ" GŪST PANĀKUMUS ST. KATARĪNĒS

Pēc vasaras pārtraukuma sarīkojumu virkni ar teātra izrādi atklāja St. Katarīnas Dāmu klubs Viesojās Hamiltonas DV drāmatiskā kopa ar 3 cēlienu komēdiju Gleznotājs Otiņš. Iepriekš labi izsludinātā izrāde bija pulcinājusi pilnu zāli apmeklētāju. Arī no Niagāras uz sarīkojumu bija aizbraukuši ap 50 skatītāju, un jāsaka — nebijā vilušies. Dabūjām sirsnīgi izsmieties par L. Auzānes-Vītoliņas „vieglā satura" lugu, un tā tiešām bija samaksātā dolara vērta. Pirmajā cēlienā skatītāji vēl samērā atturīgi vērtoja tēlotājus, bet jau otrā cēlienā Lizete Kalvāne ar savu ļoti labi veikto precību kārās Grietas tēlojumu, „salauza ledu," radot īsto kontaktu aktieru un skatītāju starpā. Visa izrādes atlikusē daļa pagāja spriegā publikas aplausu un atsaucības zīmē. Bez jau minētās L. Kalvānes snieguma, kurā jau varēja vērot drošu skatuves pieredzi un izjūtu — tikpat veiksmīgs bija Ziedoņa Upītes tēlotais gleznotājs Otiņš. Viņš šai lomai bija kā radīts — brīžiem jau parādot īsta profesionāla komika „paņēmienus." Kā pēc izrādes noskaidroju, tad Z. Upīte Vācijā labu slīpējumu guvis meistara Augusta Mitrēvica rokās. Z. Upītes nodomam — šoziem Hamiltonā pulcināt savus jaunākos skatuves kollēgas, sniedzot savas līdz šim iemantotās zināšanas, — var paredzēt labus panākumus. Spējīgāko Hamiltonas aktieru „galotnei" vēl jāpieskaita Kalnalauku saimnieka meitas Mildas tēlotājas Mirjamas Vanagas-Bērziņas sniegums. Runājot par vīriešu lomām lugā, varētu vēlēties labāku galotņu izrunu, tāpat lauku puisis patiktu drusku laucinieciskāks, bez moderni izlocītās platmales. Noslēgumā jāsaka sirsnīgs paldies režisorei L. Lapsai, un dekorātorei A. Robežgruntniecei par gaumīgajām dekorācijām.

J. L.

Hamiltonas DV drāmatiskā kopa pēc Gleznotāja Otiņa izrādes St. Katerīnēs. J. Liģera foto

DIEVLŪDZĒJU PIEPLŪDUMS LEIPCIGĀ

Leipcigā, Vācijā, sestajā vācu protestantu baznīcas dienā pēdējos dievkalpojumos piedalījās ap 500.000 cilvēku, daudzi bija iebraukušo arī no Rietumvācijas. Rēķina, ka svētkos piedalījušies ap 20.000 Austrumvācijas jauniešu.

VĒJI NO EIROPAS

AIZVADĪTĀS VASARAS BEIGĀS

Cīņā pret radioaktīvo laiku ar mēslu dakšu. Plašākie Rietumvācijas pēckara streiki. Dzeja un patiesība par Dr. Otto Johna un Co aferu. Pēc EAL bērēm un pavasarīgas suverēnitātes cerības rudenī.

Eiropas dārzos zied asteres, un 1954. gada vasara, par kuru kādreiz eiropieši varēs stāstīt — „tajā vasarā gadījās arī dažas saulainas dienas", **iet uz galu.** Vēsā un mitrā laika dēļ daudzos apvidos ļoti ievērojami ir cietusi raža un dažkārt pesimistus dzird runājam par gaidāmu badu. Bada draudi piespieduši arī Austrumvācijas komūnistus pieņemt amerikāņu pārtikas palīdzību vasaras plūdos cietušajiem apgabaliem. Labība un viss cits nogatavojas lēnām, graudi sadīgst vārpās, un Rietumvācijā **bieži septembra vidū varēja vērot novēlotu kviešu pļauju. Ražas ie**vākšanā Eiropas lauksaimniekiem šogad pārvaramas ilgi nepiedzīvotas grūtības, kuras daudzus noved vai izmisumā. Tā kāds sirdīgs, tagad slavens švābs, dusmās par nelāgo laiku ar mēslu dakšu sīkās druskās sasitis dārgu radio aparātu, kurā nedēļām nav atskanējusi laba laika ziņa...

Ne mazums jaunu problēmu vāciešiem sagādāja šīs vasaras beigu plašākie pēckara streiki. Streiku vilnis sākās Hamburgā un pārsviedās uz Bavāriju. Kaut tas bija negaidīts, tas tomēr noritēja pēc visiem paņēmieniem un ar visām blakus parādībām: demonstrācijām, streiku posteņiem, streiklaužiem, asiņainiem kautiņiem, sarunām un izlīgumiem. Strādnieki caurmērā ieguva 6 feniņu stundas algas pielikumu, un tā kā daudzās vietās tirgotāji paaugstinājuši preču cenas, tad viss ir pa vecam. Šajā sakarā draud jauni streiki, un algas pielikumu prasa arī ierēdņi. Ir aprindas, kuras jau baidās no velniškās algu - cenu spirāles virpuļošanas. Kaut ir norādījumi, ka streikam bijusi soc. dem. politiskā aizmugure, tad tomēr nevar noliegt, ka to izsaukuši arī nopietni saimnieciski motīvi.

Ātrais vācu saimnieciskais uzplaukums pēc franču domām ir panākts ar necilvēcisku piepūli, personisko tiesību ierobežošanu. Dažkārt arī dzirdēts, ka Rietumvācijā valdot sava veida modernā dzimtbūšana. Vācu strādnieki vēlās mazliet baudīt ilgo un grūto darba gada augļus, bet pēc dažiem aprēķiniem valsts ar tiešajiem un netiešajiem nodokļiem no katras sapelnītās markas saimniecības jālākai izveidošanai un citiem izdevumiem atgūst atpakaļ 49 feniņus. Pēc oficiālās statistikas četrgalvainai strādnieku ģimenei par dzīves pirmajām nepieciešamībām — uzturu un dzīvokli — vēl jāizdod 63,5 proc. no ienēmumiem, un sabiedriskās domas pētīšanas institūts (EMNID) savā pēdējā aptaujā noskaidrojis, ka tikai 15. proc. vāciešu domā sasnieguši priekškara materiālās labklājības standartu. Kaut aptaujas rezultātus var arī apšaubīt, tad tomēr jāapšauba arī tas, vai ar streikiem vācieši panāks labāku dzīves standartu. Zaudējumi, ko streiki sagādājuši, tiek vērtēti ap 100 milj. marku. Daudzas ārzemju firmas atsaukušas laikā neizpildītos pasūtinājumus, un vācu saimnieciskie konkurenti (angļi, šveicieši, franči, zviedri u. c.) līdz ar Maskavas varas vīriem priekā berzē rokas. Un Maskavai patiesi to ir pamats darīt, jo tā panākusi vairāk kā cerēja, un nākošās propagandas cīņas vajadzībām pat pārāk pārsteidzīgi no Rietumiem atsaukts viens no labākajiem meistarspiegiem — Dr. O. Johns.

Kaut gan kopš O. Johna kā arī Bonnas parlamenta CDU (Adenauera) partijas dep. K. F. Šmita - Vittmarka atgriešanās pie īstajiem „maizes tēviem" pagājis labs laika sprīdis, to afēra vēl ilgi nodarbinās nevien pašu vāciešu prātus. Afēru noskaidrotājam izsolīts pus milj. marku, un kopš ilgāka laika Rietumvācijā ieradies Zviedrijas labākais detektīvs Dr. Zēderbaums, saukts „Revolveru Harijs", kuru pamatoti uzskata par vienu no spējīgākajiem pasaules kriminālpolicijas dūžiem. Nav izslēgts, ka Revolveru Harijs palīdzēs atklāt vēl vienu otru politisko sensāciju. Dr. O. Johna un Co. afēras jautājumā apdrukātais papīrs sver daudz. Vienīgi jābrīnās, ka vēl tagad Rietumu prese šajā lietā lāga neatšķir dzeju no patiesības. Gluži kā Pravdā, arī Rietumu laikrakstos var lasīt, ka Johns bijis vai tīrais ideālists, kuru kā bij. pretestības kustības cilvēku Rietumvācijā vajājuši Hitlera laika varas vīri tik briesmīgi. ka šis nabadziņš sabeidzis nervus tik tālu, ka, gluži kā savā laikā Rūdolfs Hess, pats uz savu risku devies glābt, ja ne gluži pasaules mieru, tad vismaz Vācijas vienību...

Nervi meistarspiegam Johnam kā vienmēr ir labākā kārtībā, jo citādi viņš čekas uzdevumā nevarētu tagad vadīt aiz dzelzs aizkara akcijas, kas veiksmīgi iznīcina rietumnieku pretizlūkošanas dienesta atbalsta punktus. Gluži traku cilvēku, kurš vēl apgalvo, ka nav komūnists, taču Kremlis neaicinātu vadīt kādu Vācijas „apvienošanas' ministriju vai propagandas raidījumus. Ir pietiekoši daudz pierādījumu, ka O. Johns kā vērtīgs spiegs ar saviem draugiem Maskavas dienestā atradies vismaz 16 gadus un savā laikā vācu pretestības kustībā muļķojis nevien slaveno Kanarisu, bet arī angļu slepeno dienestu. Darbojoties ar angļu palīdzību, viņš emigrācijas gados pasācis Londonā nevien advokāta praksi, bet iekļuvis arī angļu labākajā sabiedrībā. Tā kā augstākajos amatos ierēdņus Rietumvācijā iecel vienīgi ar okupāciju varu ieteikumu vai piekrišanu, tad arī Johns savā vietā ticis ar angļu svētību, un vācieši, īpaši kanclers Adenauers, kurš arī pieder pretestības kustības cīnītājiem, viņam nekad nav sevišķi uzticējies. Varbūt angļi no Johna kā sava ielikteņa cerēja iegūt ilgstošu kalpu, bet izrādās, ka palīdzējuši tikai Kremlim, un tādēļ nav brīnums, ka dažas angļu aprindas pūlas nomazgāties baltas nevien ar Daily Express melno iespiedkrāsu, bet, līdzīgi Maskavai, Johnam piedzejo pat mocekla slavu. Tā kā Johna iestāde, kas atbilst apm. mūsu bij. politiskai pārvaldei, savā pastāvēšanas laikā izdevusi ap 10 milj. marku aģentūras vajadzībām, bet pat Rietumvācijas apstākļos, kur mudž no PSRS spiegiem, nav varējusi nekā prātīga iegrāmatot savu panākumu kontā, tad dabiski, ka šefu sāka izsekot. To norāda nevien tagad pat atklātībai nodotās skaņu lentas ar slepeni uzņemtām Johna sarunām, bet arī citi materiāli.

Suverēnitātes atgūšanai šinī rudenī gan svītru pārvilkuši Francijas Nacionālās sapulces deputāti, un EAL apbedīšana turienes deputātiem pēc liktenīgās nobalsošanas, dziedot gan Internacionāli, gan Marseljēzu, Rietumvācijā izraisīja īstu pēcbēru noskaņojumu. Tagad no likteņa trieciena Eiropā ir atjēgušies nevien vācieši, kuru kanclera Dr. K. Adenauera runas sāk līdzināties dūres sišanai. Blanka ēnu ģenerālštābs turpina darbu ar jaunu drudžainu sparu, jaunas cerības dīgst kā sēnes pēc silta vasaras beigu lietus, un ar Rietumvācijas suverēnitāti, kā arī ar vācu bruņotajiem spēkiem šoreiz Atlantijas pakta ietvaros jau nākošā gada pirmajā pusē rēķinās daudzi. Iespējams, ka šīs cerības nepievils.

V. Akacis

Pirmā grāmata — ODZES ZEM PAPĒŽIEM

Visas tiesības patur autore.

66. turpinājums

Un viņa noskatījās, kā Emmas kundze nolika sev priekšā rokas somiņu, kurā droši vien glabājās nauda, ieņemta pa visu augu dienu. Viņa neskatījās skaudīga un kāra, bet tikai mierīgi pie sevis novērtēja, cik tur varētu būt un kā tagad šķirtenei klājas, un pie sevis tūliņ nosprieda, ka Emmas kundze bija labi iegriezusies un stāvēja uz stipriem pamatiem.

Emma Prūse sen pazina šo jautro un laipnīgo Almu Grāfi, kuras vīrs tirgojās ar retām un dārgām mantām, ar smalku kristallu, ar zelta un sudraba traukiem, rotas lietām un ar vērtīgiem paklājiem, kurus ieveda no ārzemēm.

„Redzi," Alma Grāfe teica, „es gribēju zināt, kā tev klājas, jo mēs abas arvienu turējamies kopā, un mums bieži bija daudz kas pārrunājams..."

„Mums nekad nav bijis daudz pārrunājamā," pretojās Emmas kundze, „jo tu par veikala lietām neliecies ziņis, tikai piepildi savu somiņu Cimmermanim Aspazijas bulvārī un Irēnei Brīvības ielā. Pie Grobiņa un Šūmachera jau tu negribi iet un pie Marijas ielas kurpju žīda pavisam ne! Un, ņu," Emmas kundze tapa laipnāka un pagriezās pret viešņu, kura, lūpu uzmetusi, košļāja pēdīgo roziņu maizes kumosu, „tirgone tu būtu laba, jo, kād nostājies aiz iegaldes, viss atspīd, tik skaista un mirdzīga esi un tik sirsnīgi smaidi un mīksti māki runāt, ka pircējs nevar aizkustēt bez pirkuma... Bet tu veikalā maz ieej un es dzirdēju, ka šovasar esi braukājusi pa Italiju..."

„Jā es biju Neapolē," teica viešņa, „vai tas kāds grēks? Bija interesanti un ļoti, ļoti jauki."

„Kā tad," Emmas kundze auksti noteica, bet viešņa nelikās manām izsmieklu, jo arī viņas prātā bija paslēpies dažs graizīgs, bet pieturēts vārds.

Viņa manīgi piecēlās un, apskāvusi Emmas kundzi, noskūpstīja uz lūpām un, neatlaidīgi un mīlīgi raudzīdamās viņai acīs, pie sevis nodomāja, taustīdama kārno Prūseni: „Kā asaka, kā kaulu kambaris."

Un Emmas kundze raisīdamās vaļā no mīlīgajām skāvām nikna sevī gremzās:

„Šī ir kā branga teļu māte, rožaina un pienaina un mēle pil no salduma."

Kad viešņa bija aizgājusi, arī virtuviene vilka mugurā mēteli un taisījās aiziet, jo viņai atpūta iznāca tikai pa nakts melnumu, priekšdarbi no rītiem iesākās visai agri, un mazais krogs plēsa viņu vidū pušu, tik labi te patērēja cepeti, recekli, ietaisītās siļķes un dažādas maizes. Viņa bija Emmas kundzes labā roka.

„Ar nākošo mēnesi jums būs jāpārnāk dzīvot pie manis," teica Emmas kundze, „jūs ilgi neizturēsit šo ikdienas skraidīšanu."

Virtuviene nevarīgi paplēta rokas:

„Es nevaru atstāt savu ģimeni," viņa teica un, bikli skatīdamās uz savu darba devēju, izgāja pa durvīm.

Emmas kundze skarba sarāva pieri un iesmējās:

„Bet kur ir mana ģimene?"

Viņa atkal pievilka sev tuvāk lēses, kārtoja un skaitļoja un tā darījās, līdz ienāca apkopēja, un viņas abas devās augšup uz Emmas kundzes dzīvokli, kur arī apkopējai bija mazs kambarītis. Lejā apkoptajā un siltajā virtuvē uz galda palika uzpūtušies dzeltenmaizes kukulīši ar patīkamo safrāna smaržu, kas sajaucās ar skābeno alus un cirtīgo degvīna dvašu.

Šinī pašā vakarā, kad lietus bija apstājies un no teātriem mājup sāka plūst publika, mākslas kritiķe Abgara Kūmene Lielā jeb Nacionālā teātra patukšajā foajē apturēja režisoru Emanuēlu Žulpi un viņam paklusi jautāja:

„Vai tu esi brīvs?"

„Ko tu gribi?" viņš rupjš atčukstēja, bet Abgara Kūmene maigi un lēni pasmējās un neatlaidusies pieķērās pie elkoņa un, iedama un soļodama viņam blakus ārā pa durvīm lielajā priekšnamā un uz ielas, viņa piespiedās vēl ciešāk un stumdīja viņu uz Pils pusi, kurp šinī stundā devās tikai rets gājējs un neviens viņus nenovēroja.

„Kurp tu mani velc?" viņš rupjš atkārtoja, bet tomēr paļāvās,, jo bija briesmīgi noguris, trīs naktis no vietas dzerdams un apslacinādams lugu rakstnieka Voldemāra Zonberga jauno drāmatizējumu, kas bija piepildījis teātri un kasi. Režisors gan pats lugu nevarēja ne acu galā paciest, bet cieta vien, jo drāmatizētājs — pozitīvists veikli apstrādāja vecmeistaru lieldarbus, no tiem izvilka kodolu un sataisīja tādas skatu lugas, kas labi patika lauku un pilsētu publikai, tikai neapmierināja izmeklētākās intelliģences daļu un mākslu pārstāvjus, kuri tad kasījās gan kafejnīcās, gan citās klusākās sanāksmēs pa dzīvokļiem. Slepenībā stipri necienīdams pozitīvistu sacerējumus, režisors Emanuēls Žulpis savu nepatiku ārīgi neparādīja un ar lielu dedzību nodevās šo lugu iestudēšanai, un putas pūzdams pār savām pabiezajām lūpām, aktieriem apgalvoja, ka teātris tagad esot glābts no starptautiskās blēdīgās mākslas tvana un palīdzēšot tautai atveseļoties. Savus īstenos uzskatus viņš papauda vienīgi tuvākajiem domu biedriem un arī Abgarai Kūmenei, savai uzticamajai draudzenei no Krievijas bēgļu gadiem, kad abi bija klimtuši pa plašajām Krievijas ārēm. Emanuēls Žulpis gan savu draudzeni maz lutināja, bet viņi abi bija un palika cieši sabiedrotie visās savās gaitās.

„Nāc, iedzersim pie manis mājās labu kafiju," aicināja Abgara Kūmene, „tev ir nepieciešama karsta pelde, jo esi gluži iznīcis, bet vasara un Ķemeri jau aiz kalniem."

Šņaukādams un klusēdams viņš paļāvās un viņi iesēdās trešās līnijas tramvaja pārpildītajā vagonā, jo bija sestdienas nakts, kad pa visu pilsētu paklīdusi tauta atkal lasījās kopā un plūda mājup. Abgara Kūmene dzīvoja netālu no Avotu ielas krusta kādā Ģertrūdes ielas sētas mājā, lielā pieču istabu labi iekārtotā dzīvoklī, siltā un patīkamā.

Viņa ieveda savu paļāvīgo gūstekni klusajā mītnē un pavēlēja miegainajai kalponei:

„Lūdzu kafiju, mīlā Annas kundze."

„Vai vannu arī vajadzēs?" apjautājās saimniece, labi pazīdama viesi un viņa vajadzības.

„Jā, Anniņ," teica Abgara Kūmene, „bet pēc tam jūs varat iet gulēt, un es pati nokopšu galdu."

Saimniece izdarīja visu, kā nākas, iestūma apklāto kafijas galdiņu stūra kabinetā, kur Abgara Kūmene parasti čaloja ar saviem viesiem un tad gāja sataisīt vannu.

Uz ienestā galdiņa sudraba krūzē garoja kafija. Pie divām porcelāna tasītēm bija nolikts krējuma trauciņš, sukurs un maza tortīte, jo Emanuēls Žulpis mīlēja labi sakārtotu čienu. Viņš tagad sēdēja uz Abgaras Kūmenes zviļņa kā no sliedēm izsists un viņam patika viņas lietišķā un maigā gādība. No šīs sievietes viņš kāroja palutināšanu un pilnīgu uzticību, kas izpaudās teātra izrāžu recenzijās un dažādu sakaru nodibināšanā, jo Abgara Kūmene ļoti veikli kārtoja visas darīšanas un nodomus un sekmēja arī Emanuēla Žulpja dzīvošanu.

(Turpinājums sekos)

Vērsiet savus skatus uz TELEVĪZIJU

SAGĀDĀJIET SEV PRIEKU AR

CAPRI

SLAVENS AR SAVU UZBŪVI

Jauks, moderna stila, ar DIVDAĻĪGU MĒCHANISMU, kas atvieglina uztveršanu, un līdz ar to jūs iepriecina.

- Liels, 21", ĻUMA-RAY apsudrabots ekrāns
- Jauni LIELA STILA kabineti augstākās kvalitātes raidījumu uztveršanai
- GAIŠĀKAS, ASĀKAS BILDES, kas automatiski kļūst škaidras
- PRIEKŠDAĻĀ IEMONTĒTS SKAĻRUNIS skaidrai un pastāvīgai dzirdamībai

Westinghouse 3"

WESTINGHOUSE televīzija raida labāko mūziku, teātŗa un baleta uzvedumus jūsu pašu mājā... ar skaidriem, asiem attēliem, kas katru mirkli padara patīkamu, WESTINGHOUSE TV uztvērēji ir izveidoti patīkamā stilā... visvairāk gūst atsaucību ar saviem sniegumiem.

Plašajā izvēlē jūs atradīsit tos modeļus, kas jūs apmierinās... par nesalīdzināmi zemāku maksu kā jūs būtu domājuši.

Daudzās sabiedrībās jūs sastapsit WESTINGHOUSE pārdevējus, kas prot vairākas Eiropas valodas. Uzmeklējiet tos jau tagad.

JŪS VARAT BŪT DROŠI — JO TAS IR WESTINGHOUSE

Sekojiet Westinghouse STUDIO ONE programmai pirmdienas vakaros

Jūsu priekam drāmatiski uzvedumi... kā arī jūsu angļu valodas izrunas slīpējumam

NUPAT ATVĒRTA MODERNA MAIZES CEPTUVE MONTREĀLĀ

„ESTONIAN BAKERY"

3465 ST. DOMINIQUE ST., TEL. BE 6496, MONTREAL

Ražo un pārdod augstas kvalitātes maizi eiropiešu un kanadiešu gaumē, kā arī konditorejas ražojumus: Kāzu un dzimšanas dienu tortes, vārda dienas kliņģerus, īstu rudzu maizi, saldskābo maizi, kviešu rupjmaizi, tāfelmaizi, kā arī visāda veida konditorejas izstrādājumus un smalkmaizītes.

Pasūtinājumus kāzām, dzimšanas dienām un viesībām veicam ar vislielāko rūpību un visātrākā laikā, arī ārpus Montreālas

Lūdzu piezvaniet un pasakiet savu vēlēšanos, un mēs piegādāsim preces, mājās. Pārliecinieties par mūsu augstās kvalitātes ražojumiem un pieņemamām cenām

Augstcienībā īpašnieks PAUL RAAB,
iepriekš BALTIC BAKERY meistars un līdzīpašnieks

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE. Tel. ME 5937
(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

Elektr., ķīmiskie aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana.
Sejas kopšana

DAINA PRESS LTD.

LATVIEŠU SPIESTUVE
UN IZDEVNIECĪBA

IZPILDĀM VISĀDA VEIDA
IESPIEDDARBUS
GLĪTI UN LĒTI

384 KING STREET WEST. TORONTO, ONT. CANADA

Tālrunis EM 4 - 7957

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5—7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6326

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1691
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. ANNA LAUKS

86 BLOOR ST., WEST. TORONTO
Physicians & Surgeons Building, ieeja no sāniem, istaba 614,
no plkst. 6—8 vakaros, sestdienās no plkst. 10—12 priekšpusd.
Tel. kabinetā WA 2-8855, mājā LY 6349.

Dr. SILVIJA UZANS

BĒRNU, IEKŠĶĪGĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS
No pl. 6—7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12—1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892
TORONTO

Dr. K. Berga kgs,

lūdzu Jūsu tālruņa Nr.
O. L.

TAUTIETE,

ja esi brīva un nesmēķētāja un ilgojies patiesa dvēseles siltuma, tad raksti man. Esmu 26 g. v., gara auguma, vidēju izglītību.

Saprošanās gadījumā — laulība.

Rakstīt šī laikraksta kantorim Nr. 298

VAJADZĪGI

MŪRNIEKI

Zvanīt
L. EZERAM
HU 8-2216
Toronto

Vajadzīgi nekustamu ĪPAŠUMU PĀRDEVĒJI

lielākajā Toronto nekustamu īpašumu birojā

Maksājam augstāko komisiju.

Pieredze nav nepieciešama. Mēs palīdzam šo arodu iemācīties.

Pieteikties pie Mr. STRANGWAY

KEN WILES REALTOR
1460 Yonge St. pie St. Clair
Tel. WA 4-7407, Toronto

BĒRNUS UZRAUDZĪBĀ

pieņem par dienu intelligentā ģimenē, Danforth — Broadview rajonā. Zvanīt RI 6735.

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID Ave, WA 1-6708
TORONTO (552)

Dr. S. V. FEINMAN

Vīnes universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.

Pieņem 6—9 vak., sestdien no pl. 2—7 vak.

251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.

Runā vāciski un krieviski

MEKLĒJU vienu nemēbelētu istabu tēvam ar 3.5 g. v. zēnu ar pilnu pansiju un iespējām bērna uzraudzīšanai. Zv. LL 4333. (269)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas un maza virtuvīte. Tel. GE 4594, Toronto.

IZDODAMI divi divistabu dzīvokļi klusā rajonā. Ērta satiksme. Zvanīt RI 5217. (268)

IZĪRĒJAMAS divas istabas un virtuvīte. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā, LY 2526, Toronto. (285)

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas un saules istaba ar virtuvi (silts ūdens, izlietne un plīts), un viena atsevišķa mēbelēta istaba, uz vēlēšanos garāža. Laba satiksme un iepirkšanās. Zvanīt GL 6869, Toronto. (297)

HIGH PARKĀ, tuvu centra tramvajiem, izīrējamas 2 mēbelētas istabas (izlietne, plīts) 2 strādājošiem. Turpat liela mēbelēta istaba vienam vai diviem strādājošiem. Klusa, tīra māja, pastāvīgi karsts ūdens, veļas mašīnas lietošana, parkošana. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. MU 5834, Toronto. (276)

IZĪRĒJAMAS mēbelētas istabas 1 vai 2 personām, vārīšanas iespējas, pastāvīgi karsts ūdens. Ļoti laba satiksme un iepirkšanās vieta. WA 3-4842, Toronto. (207a)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ar virtuves un garāžas lietošanu. Toronto, tel. RI 3670.

IZĪRĒJAMA vieniniekam-cei istaba ar vai bez mēbelēm pilsētas centrā tuvumā. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā WA 3-2749, Toronto. (293)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakaļojumus katrā laikā
ZVANĪT OL 1403, Toronto

LATVIAN MUSIC
Dirig. TEODORS REITERS
Exp. A. KANCANS
Gustav III Väg 41
BROMMA - STOCKHOLM
Sweden

Skaņu plašu pasūtināšanas kārtība:

REITERA KORA JAUNIEDZIEDĀJUMI

(„Klausoties šo bēgļu vienību, nevaram atbrīvoties no nacionālās mazvērtības kompleksa" — Dagens Nyheter, lielākais laikraksts Skandinavijā)

LP 1, 33 1/3 — ILGSPĒLĒJOŠĀ SKAŅU PLATĒ:

Senatne, — Pavasaŗa jausma; Bērzi — Aiz krūmiņa aizvējiņa, Alutiņš — bālēliņš; Svešumā klīstot — Jāņu vakars

5 PARASTĀS SKAŅU PLATĒS:

A 1 Senatne — Pavasaŗa jausma
B 1 Jāņu vakars I — Aiz krūmiņa aizvējiņa
C 1 Jāņu vakars II — Alutiņš — bālēliņš
D 1 Svešumā klīstot I — Bērzi II
E 1 Svešumā klīstot II — Bērzi I

Nesiet latvju dziesmas pasaulē! Lai visās zemēs daudzina dziesmoto latvju tautu!

Jūs pašus dziesmu skaņas aiznesīs sev līdz, un garā skatīsit dziesmoto vietu, jutīsit Dzimtenes elpu... Tas stiprinās paguruma brīdī!

LATVIAN MUSIC

Skaņu plašu pirmais izlaidums iznācis!

Skaņu plates kopā ar dziesmu tekstiem LM eksp. piesūta katram pasūtinātājam tieši no Stokholmas:

LP ar gaisa pastu uz visām zemēm, pienāk dažās dienās, LP priekšrocības: ātrāk saņemama, ērtāk atskaņojama, neplīsoša, lētāka. ABCDE plates — tikai pilnu kompl. ar parasto pastu. Cenas par 1 LP vai 1 komp. ABCDE, ieskaitot piesūtīšanu: ASV un Kanadā $10.00 (LP), resp. $12 (ABCDE) plates pasūtinot iemaksājami LM pārstāvim:

Daugavas Vanagu grāmatnīcā
123 HURON ST. TORONTO

LUNSKY OPTIKIS
WA 1-3924 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.
Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Pārtikas nodrošinājums, ko katrs vēlas...

Pie Ītona tā klienti iepērkas jau ilgus gadus. Pircēji to dara aiz tā iemesla, ka tos nodrošina Ītona tradicija — vislabāk pakalpot pircējiem. Nav svarīgi, ko tie pērk, lielas vai mazas lietas, svarīgas vai mazāk svarīgas... tos pavada Ītona garantija

PIEMĒROTAS PRECES VAI ARĪ NAUDAS ATMAKSA

EATON Guaranteed Since 1869

EATON'S OF CANADA

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N. Y.

3. oktobrī ar dievgaldu Pļaujas svētku noskaņā, pēc tam draudzes vakars.

Bro..ksā 175. ielas un Topping Ave stūrī starp Grand Concourse un Webster Ave.

10. oktobrī Pļaujas svētku noskaņā ar dievgaldu pl. 9, dziedās Ellija Druva.

24. oktobrī pl. 6 bērnu dievkalpojums.

Port Vašingtonā dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā pl. 2 dienā:

3. oktobrī,
7. novembrī un
5. decembrī Mūsu Pestītāja b. Church of Our Saviour) 8 Franklin Ave., netālu no dzelzceļa gala pieturas.

Māc. Treus, 101 Fairview Ave, Port Vašington, L.I., N.Y. Tel. PO 7-1690.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archib. pārstāvis A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont tel. 7-0136)

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arturā, Ont. tel. 40302.

Sestdien, 2. oktobrī, pl. 7 vak. Draudzes bazārs, 195 N. Cumberland St., Port Arturā.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Niagara Falls, 3. oktobrī, plkst. 2 pp. Pļaujas svētku dievkalpojums Jāņa baznīcā, 50 Portage Rd., N., plkst. 1.15 bērniem.

Londonā, 10. okt., plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. Pļaujas svētku dievkalpojums.

Velandā, 17. okt., plkst. 12.30 pp. Ungāru baznīcā, Pļaujas sv. dievkalpojums.

St. Katarīnā, 17. okt., pl. 2.30 pp. Kristus bazn. Pļaujas svētku dievkalpojums.

Londonā, 24. okt., plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums ar Tic. atjaunoš. sv. domu.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th Street, Hamilton, Ontario.

Ceturtdien, 30. septembrī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Hamiltonā, latviešu draudzei, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave., S.) svētdien, 3. oktobrī, plkst. 3 pp. Pļaujas svētku dievkalpojums bērniem un plkst. 4 pp. Pļaujas svētku dievkalpojums pieaugušajiem.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA-3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st.. tel. WA 4-1563.)

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto tel.: OL 8171.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tālr.: DE 6394).

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa, Ont.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C., Vankuverā.

Māc. E. Caune, 10166 - 107 Str. Edmonton, Alta, tel.: 41890.

Sestdien, 10. oktobrī, plkst. 4.00 Pļaujas svētki. Draudzes bazārs.

Kalgarijā, svētdien, 3. oktobrī, plkst. 3.00 p.p. Pļaujas svētki Pirmā luterāņu baznīcā.

Māc. E. Bērziņš, 5833 — 45 Ave Red Deer, Alberta. Tel. 2918. 218 Selkirk Ave Winnipeg, Man.

Red Dīrā, 3. oktobrī, plkst. 7 vakarā Pļaujas sv. dievkalpojums ar dievgaldu Mt. Calvary baznīcā.

Kalgārijā, 10. oktobrī, plkst. 3 pp. Pļaujas sv. dievkalpojums Mt. Calvary baznīcā, 3 St. un 4 Ave W. stūrī.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 3. oktobrī, plkst. 13 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) Pļaujas svētku dievkalpojums. Piedalīsies viesis prāv. A. Skrodelis. Pēc tam draudzes vakars ar referātu.

Timminsā, svētdien, 10. oktobrī, plkst. 15 lut. baznīcā (Spruce St.) dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 10.

Māc. Fr. Ruperts, 159 Maryland St., Winnipeg, Man. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu krustojumā.

Māc. Arturs Voitkus, 87 Jackson St., W., Hamilton, Ont. tel. Ja. 8-2259.

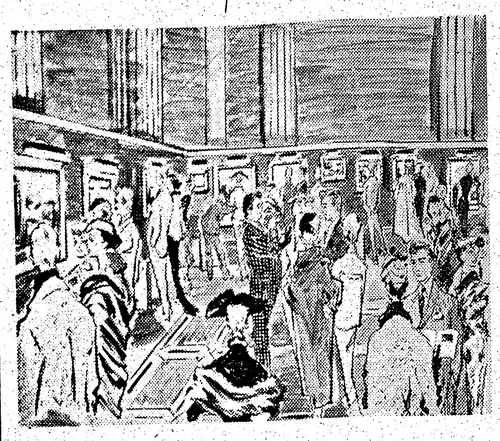

VISĀ PLAŠAJĀ PASAULĒ RUNĀ PAR KANADU

Madridē, Spānijā, 30.000 apskatīja SEAGRAMA gleznu kollekciju, kuŗā bija redzamas Kanadas pilsētas. Tas izraisīja diskusijas par Kanadas augošajām pilsētām, mūsu lielo nākotni, mūsu brīvo dzīves veidu.

Jose Caballero, plaši pazīstams spāņu mākslinieks, uzmeta Seagram izstādes skici, kad gleznas tika rādītas Castellana Hiltonā Madridē.

Ceļojot pa Latīņu Ameriku un Eiropu, Seagrama gleznas ieguva jaunus draugus Kanadai. Vairāk kā 250.000 tās redzēja 16 lielākās pilsētās, pie tam tie paņēma līdzi brošūriņas, kas sīkāki informē par mūsu Kanadas pilsētām.

Šobrīd gleznas ir atpakaļ Kanadā, kur apskatei tiek izstādītas 22 pilsētas. Brošūras, kas sniedz aprakstus par mūsu pilsētām un liek runāt par Kanadu, ir daudzu tūkstošu mājās visā pasaulē.

Apskatiet Seagram kollekcijas izstādi Par Kanadas pilsētām Toronto Art Gallery no 25. septembŗa līdz 10. oktobrim

The House of Seagram

SPORTS

Sporta red. G. Gubiņa vadībā.

PAR LIELĀM LIETĀM

1. Z.-Amerikas kontinenta meistarsacīkšu dalībnieku un skatītāju vidū redzējām arī vairākus pazīstamus slēpotājus, kas sev līdz bija atveduši ierosinājumu par kopēju meistarsacīkšu un ASV - Kanadas valstu sacīkšu rīkošanu slēpošanā kaut kur Toronto apkaimē.

Par šo pazīstamā slēpotāja Reiņa Upes ierosinājumu ļoti bija ieinteresēts slēpotāju „tēvs" V. Kļaviņš. Ierosinājums, šķiet, atradīs „dzirdīgas ausis". Vieglatlētikas meistarsacīkšu dalībnieku vidū bija arī Guntis Linde, kas guva ļoti labus panākumus slēpošanā, kad atradās ASV bruņoto spēku rindās Vācijā. „Amerikāņiem" esot vēl vairāki spēcīgi spēlētāji un neesot grūtība sastādīt pat 4 x 10 km stafetes vienību cīņai pret Kanadu. Neizdevās uzzināt pārējo slēpotāju vārdus, bet zinām, ka ASV mīt arī jau Latvijā pazīstamais slēpotājs Zvirbulis. Kanadieši var lepoties ar vecmeistaru Vili Skrastiņu, kas esotkaut kur Kanadā, bet pašreiz pazudis mūsu sporta saimei. (Ja nu Tu, Vili, lasi šīs rindas, nekavējies rakstīt sporta nod.vad. G. Gubiņam, 149, Wright Ave., Toronto 3, Ont.

*

Garajos un tumšajos ziemas vakaros populāra spēle ir šachs. Ja pārējie sporta veidi Kanadā jau pietiekami noorganizēti un izveidoti, šachs vēl atpalicis. Pagājušā pavasarī par meistarnosaukumu cīnījās torontieši, tāpat Montreālas latviešu šachisti, notika arī vienību sacensības starp Hamiltonu, Toronto LSK, St. Katarīnu, bet visam pietrūka zināma plāna vai mērķa, lai izveidotu organizētu latviešu šacha dzīvi visas Kanadas mērogā. Šis nu ir darbs, kas neatliekams un jāsāk tūlit, lai uz pavasara pusi tiktu līdz meistarības izcīņai, varbūt kādām vienību sacensībām un turnīriem. No spējīgākiem Kanadas latviešu šachistiem jāmin M. Jurševskis Vankuverā un A. Līdacis Toronto. Izveidojot vietējo šacha dzīvi, vispirms sporta kopās, tad visas Kanadas mērogā varēsim sākt domāt arī par sacensībām ar mūsu ASV šachistiem.

Mūsu šacha dzīve Sav. Valstīs ir ļoti rosīga. Vairāki mūsu karaliskās spēles bruņinieki ir atsevišķo valstu meistari, daudzi piedalījušies ASV meistarībās un plašos turnīros, gūstot labus panākumus. E. Zemgalis, A. Liepnieks, L. Dreibergs, jaunie talanti — Edm. Mednis, I. Kalme, A. Staklis ir visai pazīstami ASV šachistu aprindās. Viņu spēlētās partijas ar atzinīgiem komentāriem atrodam arī plašajā ASV šacha izdevumā „Chess Life".

VĒRTĪGS IZDEVUMS PAR MŪSU BASKETBOLU UN VOLEJBOLU

Patīkamu pārmaiņu mūsu nabadzīgajā sporta literātūrā trimdā ienesis ASV vidējo valstu izdevums par latviešu basketbolistu un volejbolistu gaitām. Izdevums veltīts 1. ASV latviešu meistarsacīkstēm basketbolā un volejbolā, taču tajā atrodam arī vērtīgas ziņas par šo abu mūsu populāro sporta veidu attīstību un izveidošanos jau neatkarīgās Latvijas laikā. Arnolds Šmits savā rakstā Mūsu sporta pils pastāsta par ievērojamiem notikumiem neaizmirstamā Rīgas sporta namā. Vērtīgākais ir Voldemāra Baumaņa apskats Latvju basketbols lielvalstu vidū. Autors bijis klāt pie mūsu basketbola šūpuļa un vēlāk pats to drošu roku izvadījis dažādos starptautiskos turnīros un valstu sacīkstēs. Cīņas Polijā, Čechoslovakijā, Šveicē, Vācijā, Francijā, Lietuvā u. c. aizved mūs atpakaļ pavisam citā pasaulē un stāsta, ka latvieši savā laikā piederēja pie labākām Eiropas nācijām šajā sporta veidā. Vai jūs zināt, ka latvieši spēlējuši arī ar Urugvaju, to uzvarot 20:17, un 1935. gadā nav zaudējuši nevienā valstu sacīkstē? Gunara Griezes sakārtojumā izdevumā atrodami visu Latvijas valstsvienības (arī sieviešu) spēļu rezultāti no 1935.—1940. g. Maksis Kazaks pastāsta par pieredzi, ko ieguvis ASV 1939. gadā no populārā amerikāņu trenera Klēra Bī, kā arī dod dažus norādījumus — kā pacelt mūsu basketbola līmeni. Par mūsu volejbolu toreiz un tagad raksta Kārlis Šleicers.

Ar rakstiem izdevumā vēl reprezentēti Juris Kļaviņš, Arnolds Aizstrauts u. c.

Izdevums ar 24 lpp., kas bagātīgi illustrēts, nedrīkst iztrūkt neviena latviešu sporta drauga grāmatu paluktā. Tā cena $1.00. Pasūtināms Trimdas Sporta redakcijā c/o G. Gubiņš, 149 Wright Ave., Toronto 3, Ont.

AIZ KANADAS ROBEŽĀM

⓾ 10. un 11. septembrī Mineāpolē notikušās 1. ASV latviešu basketbola un vīriešu un sieviešu volejbola meistarsacīkstēs uzvarēja Mineāpole, Ņujorka, Saginava. Finālspēļu rezultāti: basketbolā Mineāpole - Filadelfijas Namejs 85:68, vīriešu volejbolā Ņujorka - Indiānāpole 15:12, 12:15, 15:12, sieviešu volejbolā Saginava - Čikāga 15:6, 15:13. ⓫ Zviedrijas latviešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā N. Zirnis kārtslēkšanā spējis 3,05 m... ⓬ Padomju Savienība Maskavā ar 7:0 pārspējusi Zviedriju futbolā. ⓭ Pasaules meistarsacīkstes basketbolā notiks Riodežaneiro no 22. okt. līdz 4. novembrim. Tajās nepiedalīsies pašreizējā pasaules meistarvienība Argentīna. ⓮ Amsterdamā notiekošās šacha pasaules meistarsacīkstēs vienībām labākos panākumus gūst Pad. Savienības šachisti.

REVANŠS

Ņujorkas latviešu futbolisti revanšējās lietuviešiem, tos uzvarot 3:1. Pirmajā spēlē latvieši zaudēja 2:4.

KAS NOTIEK KANADĀ?

22. septembŗa pēcpusdienā Ītona auditorijas fojē krievu tautības gleznotājs Vladimirs Trečikovs atklāja savu pirmo gleznu izstādi Kanadā. Izstādes atklāšana bija pulcinājusi daudz viesu. Elegantā un dailā mākslinieka kundze pasniedza cara Nikolaja II māsai — lielkņazei Olgai ziedus. Izstāde notiek lielkņazes protektorātā. Viesu vidū bija arī Latvijas ģenerālkonsuls R. N. Braisons un operdziedātājs Jānis Niedra, kādas krievu grāfienes sabiedrībā.

Šķiet, mākslinieks V. Tretčikovs, kas pratis kļūt populārs, ir arī labs veikalnieks. Izstādē var dabūt pirkt ne tikai pašas gleznas, kuŗu cena svārstas starp 500 un 2000 dolariem, bet darbojas arī daiļu dāmu apkalpots stends, kur var par lētu naudu pirkt mākslinieka gleznu reprodukcijas krāsās. Uz sienas lieliem burtiem rakstīts, ka var saņemt arī mākslinieka autogrammu. Grezni iespiestā aibuma cena ir 12.50 dolaru. Liekas, ka pircēju reprodukcijām netrūkst, jo pie stenda redzama liela drūzmēšanās.

*

Pagājušā nedēļā „Woodbine" hipodromā nodeguši divi zirgu stalļi un bojā gājuši 9 sacīkšu zirgi. Daži no izglābtajiem zirgiem, uguns satracināti, izrāvušies un ieskrējuši atpakaļ degošos stalļos. Stalļi nodeguši 10 minūšu laikā.

G. VIRGILA GEORGIU

I. GRĪSĻA TULKOJUMĀ

25. STUNDA

Nežēliga grāmata, kas jums jāizlasa... Satriecoša stāsts... Par briesmīgu ironiju un traģēdiju... Ja sākt, tas saista jūs, liek jums nodrebēt īgnumā, šausmās... kaut kas līdzīgs Kandidam... Tas ir šī laika ievērojamākais romāns...

Iesieta $3.80

DV GRĀMATNĪCA,

123 HURON ST., TORONTO, ONT.

Tel. EM 8-0792

JAUNĀKĀS GRĀMATAS RUDENS IESKAŅAI

O. Freivalds KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.80
G. Virg. Georgiu, 25. STUNDA, ies.	3.80
V. Kārkliņš, DIEVA ZEME	4.00
V. Janums, MAŅA PULKA KAUJU GAITĀS	4.00
A. Gailits, PĒDĒJAIS ROMANTIĶIS	2.80
A. Šiņķis, KURZEMES CIETOKSNIS, ies.	3.50
K. Raudive, NEREDZAMĀ GAISMA, ies.	3.90
J. Klīdzējs, VIŅAS UN VIŅI	3.35
Z. Mauriņa, PILSĒTAS UN CILVĒKI	3.45
LATVIAN LITERATURE, broš.	5.50
„ ies.	6.70
LATGAĻU DZIESMINIEKI, dzeju antoloģija, ies.	3.00
Alb. Sprūdžs, DAUGAVAS VĒJI, stāsti un noveles	2.80
A. Egliša, LĪGAVU MEDNIEKI, ies.	3.30
G. Salnais, ATVARS, ies.	2,20
A. P. Mierkalns, ATLANTIDA, ies.	1.50
ARABU SAPŅU GRĀMATA	1.50

Kā arī daudz citu grāmatu

123 HURON ST. TORONTO DV Tel. EM 8-0792 NO PLKST. 9—18

GRĀMATNĪCA

BANKAS PADOMS

KĀPĒC ES CEĻOJOT LIETOJU CEĻOTĀJU ČEKUS?

Tāpēc, ka tas ir drošākais veids nēsāt naudu sev līdzi. Ceļotāju čeki (Traveller's Cheques) iekasējami vienīgi, ja jūs tos parakstāt. Naudu pret tiem varat saņemt katrā veikalā, viesnīcā, ēdienveikalā un bankās. Ja gadījumā jūs tos pazaudējat vai tie tiek nozagti, paziņojiet to savai bankai, un jūs to vērtību saņemsit atpakaļ. Katra Dominion Bankas nodaļa jums izkārto ceļotāju čeku izsniegšanu.

THE DOMINION BANK

83 GADUS APKALPO KANADIEŠU SABIEDRĪBU

Latviešu dāmas! Eiropas friziere KAPSI'S HAIR STYLING 113 MAC PHERSON AV. Starp Yonge St. un Avenue Rd Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585 runā vāciski, krieviski un zviedriski

IZNOMĀ PILNĪGUS KĀZU TĒRPUS VĪRIEŠIEM UN SIEVIETĒM

FREEMAN'S

KĀZU TĒRPUS IZNOMĀ

256 COLLEGE (pie Spadina)
556 YONGE (pie Wellesley)
Toronto

UZMANĪBU!

Veic dažāda veida labošanas un lāpīšanas darbus —

vilnas, kokvilnas un zīda drānām, veļai, kungu virskrekliem (apkaklītes, aproces utt. arī zeķes)

Tel. WA 1-5398, zvanīt

no 7—9 rītā un no 4—8 pp.

Marija Liepiņa

RAINIS UN ASPAZIJA

(3. turpinājums).

Māteru Juris: „Bet kad celsies, viņš rokām lāčus plēsīs!" Cik vareni tas skan!

Plekšānu Jānis: Pašam nepatīk, lai vēl paguļas... Kad domājat izlaist pirmo numuru?

Māteru Juris: (smejas.) Mīļie, labie draugi, viss tas vēl uz papīra, tikai projekts manā nemierīgā galvā, kas vienmēr perina neiespējamas lietas.

Plekšānu tēvs: Tu taču teici, ka tev atļauja rokā.

Māteru Juris: Tas tiesa, atļauja ir rokā, bet nav līdzekļu avīzes izdošanai, un tas taču laikam tas galvenais

Plekšānu tēvs: Domāju gan! Un cik naudas tev vajaga?

Māteru Juris: Pēc mana aprēķina kādi astoņi tūkstoši rubļu.

Plekšānu tēvs: Oh! Oh! Tā nav zemē paceļama nauda! Tas ir vesels kapitāls! Vai nu tev vajadzētu citu labā tā noplēsties, būtu tāpat mierīgi dzīvojis un strādājis.

Māteru Juris: Varbūt es tiešām tāpat kā dažs labs varētu mierīgi dzīvot, mierīgi noskatīties uz visām latviešu nebūšanām, nelolot nekādas cēlas idejas, bet saki, kāda tad vispār jēga manai dzīvei? Kā tu domā, Jāni?

Plekšānu Jānis: Pēc mana prāta tikai tas, kas prot atrast labu, jaunu, spēj pasauli celt par jaunu.

Māteru Juris: Tu, draugs, to labi pateici. Ja cilvēkam viss ideālais, viss cīņas spars atkrīt, tad vispār nav vērts dzīvot. Tev klāsies labi, bet citi smaks nabadzībā, tumsībā.., ne,..., mans veselais prāts ar to nespēj samierināties.

Plekšānu Jānis: Tā vajadzētu ikvienam no mums domāt. „Tas jaunais laiks, kas šalkās trīs, tas nenāks, ja jaudis to nevedīs."

Māteru Juris: Tu mani saproti, bet ko dažs labs dara? Liek visādus sprunguļus priekšā manam darbam. Netrūkst man skauģu, nīdēju un neprašu.

Plekšānu Jānis: Daudziem jūsu dzejoļi kā durklis duŗas pašā sirdī.

Māteru Juris. Un tie tad arī nozvērējušies mani noslaucīt no zemes virsus.

Plekšāna tēvs: Tai vajadzēs būt milzu slotai, kas tevi izkustinās no ieņemtā kara stāvokļa. Tad tu saki, ka avīzes izdošanai vajadzīga tik liela nauda?

Māteru Juris: Es esmu visu sīki un taupīgi aprēķinājis, ar mazāk naudas nav ko sākt. Man jau bija šādas, tādas izredzes, bet, kā jau teicu, skauģi pasteidzās pa priekšu un izgaisināja manas cerības. Tomēr vēl nedomāju padoties... cīnīšos kā nu vien varēšu, lai savu nodomu izvestu galā.

Plekšānu Jānis: Kāds brīvs, nelokams gars vada jūsu dzīvi Jūs gribat celt mūsu tautas pašapziņu, jūs gribat tautu atbrīvot no visiem māņiem.

Māteru Juris: Tas ir mans dzīves mērķis,... bet — kā to sasniegt?

Plekšānu Jānis: Tēv'... vai tu nevari kā nebūt palīdzēt mūsu draugam?

Plekšānu tēvs: Labi, es tēv **naudu aizdošu,** ja varēsi, naudu atdosi, ja ne... arī labi...

Māteru Juris: (aizkustināts līdz sirds dziļumiem.) Kristap... tu mani par daudz pārsteidzi, es tiešām nezinu, vai es tādu upuri drīkstu no tevis pieņemt? Tā ir tāda augstsirdība no tavas puses, ka es pat neatrodu īstos vārdus, kā tev pateikties.

Plekšānu Jānis: Tēv', tu izdarīji cēlu darbu...

Plekšānu tēvs: Lai tik tad nu ar tavs laikraksts nes kādu labumu maniem tautiešiem, lai tas vairāk apgaismo tiem prātu...

(Ienāk māte un ienes Jānim vēstuli.)

Plekšānu Jānis: Man vēstule? (ātri uzplēš un lasa.) „Austruma" redaktors atsakās iespiest manu tulkoto „Borisu Godunovu'.

Māteru Juris: Tā taču liela nelaimīgā?! Uz tādiem spļauj un tādus samin jauna vara. Es gribu citādu dzīvi veidot, es gribu sevi pilnīgu darīt, sevi citiem ziedot...

Plekšānu tēvs: Labāk tai vietā būtu ko citu padarījis.

Māteru Juris: Nesaki tā, Kristap. Visu laiku latviešiem sniedz sīkus darbiņus no cittautu literātūras sliktos, kropļainos tulkojumos, kuŗus kauns rokā ņemt latvietim, kas mīl savu tautu, savu valodu, savu mākslu...

Plekšānu Jānis: It kā latviešu valoda neietilptu pasaules gara milzī? Gribu nostādīt latviešu valodu līdzās visām kultūras valodām un sniegt citu zemju darbus labā latviešu valodā, bet nu redzu — manas cerības gaist.

Māteru Juris: Šī neveiksme nebūt nemazina ne tavas literārās spējas, ne tavu dižo nodomu...

(Ienāk Doņe un Ida un klusi sarunājas ar Plekšānu māti.)

Plekšānu tēvs: Vai nu spējas vai nespējas, bet tas ceļš nav priekš tevis, Jāni, es tev gatavoju ko labāku, kas tevi, bez šaubām, iepriecinās.

(Visi saspringdzināti klausās.)

Plekšānu Jānis: Un tas būtu, tēv'?

Plekšānu tēvs: Es tev pērku muižu. Tur tu būsi visu mūžu neatkarīgs, neviens tev nevarēs ne pavēlēt, ne atteikt. Pats būsi kungs par sevi.

Plekšānu Jānis: Es tev pateicos par tavu labo nodomu, man tiešām vajadzētu no sirds priecāties, bet es esmu iecerējis sek citu dzīvi.

Plekšānu tēvs: (nepatīkami pārsteigts.) Ko tas nozīmē? Tu nevēlies pieņemt manu dāvanu?

Plekšānu Jānis: Es to nevaru darīt... manās krūtīs briest citas dziņas, strāvo kaut kas tāds, kas grib tikt uz augšu un izteikties radošā darbā... Kādā? Es pats to vēl lāgā nezinu.

Plekšānu tēvs: Tie ir slikti murgi, kas mulsina tavu prātu, tev jātiek no tiem vaļā, jo ātrāk, jo labāk, ja negribi sagandēt savu nākotni.

Plekšānu Jānis: Vai tu gribi, lai es kļūstu kā tie nabadzīgie garā, kas sevi projām sviežot, jūtas laimīgi?! Uz tādiem spļauj un tādus brīvi un staigā savu ērkšķaino ceļu, bet manas ausis lai nekad vairs nedzird tavas nožēlas! Vējā ir tavs prāts, un tu uzvedies kā īsts smiekludaris!

Plekšānu Jānis: Un nedzirdēsi ar...

Plekšānu māte: (sāpīgi.) Apžēlieties, kāpēc jūs abi visas lietas tik strauji ņemat? Vai tā pirmā vai pēdējā reize? Gan jau atkal salabsat, Jānis apdomāsies... viņš jau vēl nav pateicis savu pēdējo vārdu. Vai nu muļķis būs, ka atteiksies no muižas?

Plekšānu Jānis: Māte, mīļā, labā, kam man muiža, ja mans darba lauks būs pavisamcits?

Plekšāna māte: Bet mēs jau rokas naudu lai iemaksājām.

Plekšānu Jānis: Bez manas ziņas to nevajadzēja darīt. Pērciet paši sev un saimniekojiet, to rentes muižu laižiet vaļā.

Plekšānu tēvs: Tev jau nu padomu neprasīsim, ko tālāk darīt.

Plekšānu māte: Redziet, Mātera kungs, tādi velti strīdi bieži gadās mūsu mājā. Tēvs straujas dabas, bet Jānis spītīgs, diez' ko sadomā savā jaunā galvā. Varbūt es savu tiesu vainīga,jau no jaunības pieradināda viņu pie latviešu dainām.

Plekšānu tēvs: (dusmīgi.) Tu jau kā putns esi pietrallinājusi visu māju savām dziesmām.

Plekšānu māte: Un tagad Jānis sadomājis pats dainot! Ai, dēls, tas tik laika kavēklis, lai darbs viegļāk sokas. Un muižā saimniekojot tev būtu vaļas atlikulikām dzejošanai. Dzejo, cik uziet, ja tas tev prieku dara.

Plekšānu Jānis: (ironiski.) Kā tu domā, māt', tāds „peršu" kalējs es nekad nebūšu.

(Ienāk Elīza.)

Elīza: Vakariņas ir galdā.

Plekšānu tēvs: Esmu izsalcis.

Plekšānu māte: Lūdzu, viesi... meitenes, Jāni, iesim vakariņās.

(Visi aiziet, paliek Jānisun Ida.)

Ida: Jāni, tu aplam dari, atraidīdams tēva labo sirdi. Dorīte tāpat domā kā es.

Plekšānu Jānis: Varbūt... bet vai tu neredzi, ka es citādi nevaļas.) Kas tu tāda esi?

Ida: Bet ja tu tomēr apdomātos?

Plekšānu Jānis: Kāpēc tu mani dari šaubīgu? Kāpēc tu liedz man saules gaitu?

Ida: Tu esi it kā no citas pasaules, es tevi lāgiem nesaprotu.

Plekšānu Jānis: Ak, mīļā meitene, ja tu zinātu, cik man sāpīgi, ja tu tā runā. Neviena nav, kas mani atbalstītu, kas palīdzētu man izcīnīt savu iekšējo cīņu, būt vai nebūt par dzejnieku.

Ida: Ak, Jāni, paklausi labāk tēvam, viņš tev vēl tikai labu.

Plekšānu Jānis: Es to zinu, bet man cits ceļš ejams.

Ida: Tu atkal nomocies ar tām pašām nelāgām domām.

(Sauciens.)

Ida: Mūs sauc vakariņās. Klausi tēvam un tev kļūs vieglāki.

Plekšānu Jānis: Tu tā domā?

Ida: Jā... jā... (aizskrien.).

(Lēnām satumst.)

Lekšānu Jānis (atslīgst krēslā.) Sāpes un žēlums lēni grimst sirdī! Ak, skaisto sapni, cik ātri tu izgaisi! Es gribēju veidot tādu dzīvi, kas uzveiktu visu ļaunu, netaisnu, kas liktu patiesībai atmirdzēt tūkstoš brīnumainās krāsās.., bet pamazām zūd šī ticība. Pagalam ar mani. Tēvs, māte. Dorīte... arī Ida... visi, visi nostājas pret mani. Varbūt tiešām es maldos? (izvelk kaudzi aprakstītu papīru.) Varbūt tiešām viss tas še ir murgojums, kas padara mani smieklīgu. (šķirsta lapas.) Kas te viss nav saglabājies, pat no ģimnazijas laikiem! „Karaļmeita." (lasa.) „Tanī niknā dienā asins šļācot šķīda, grima zemē pils un karaļmeita"... Te manas jūtas, te mani ideāli, bet kam citam tas vajadzīgs? Nevienam gar to nav daļas. Te mana skaistuma pasaule, bet citiem droši liksies murgošana. (grib plēst kopā.) Es visu to iznīcināšu, un varbūt tad iestāsies manā sirdī miers...

(Parādās Mūza latvju tautas meitas teiksmainā ģērbā un apgaismojumā.)

Mūza: Tu nedrīksti to darīt...

Plekšānu Jānis: (pirksti atraujas.) Kas tu tāda esi?

Mūza: Es tava labdare. tu nedrīksti iznīcināt savus darbus. Tie paliks mūžīgi! „Tev augt caur laikiem, iekš tavas sirds būs viena visa latvju tauta. Iekš cīņas ņemsi spēku priekš tālākcīņas."

Plekšānu Jānis: Es tik jauns, tik vājš, šaubas mani māc. Ko tu gribi no manis, tu, brīnumdare?

Mūza: Es lieliem darbiem tevi izvēlu, Un dodu spēku tev par visiem spēkiem.

Plekšānu Jānis: Ko lai daru?

Mūza: Tavs uzdevums sludināt latvju tautai jaunas idejas, skaistas pārvērtības un gaišu nākotni.

Plekšānu Jānis: Kā gan lai to spēju?

Mūza: Tu savu spožumu vienosi ar sauli un nāksi saskaņā ar visumu. Tu jaunu sauli dosi visiem.

Plekšānu Jānis: Šis uzdevums ir man par lielu.

Mūza:

Viss maigums, Tev ko tautu žēlot,
Ko mierināt sērās,
Ko sirdis nogurušiem dzesēt,
Ar daiļumu dziedēt un veldzēt
Un nākotnes spožumu dzejā rādīt.

(Priekškars.)